

Irodai-czikkék
Schwanhäussertől

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

SCHWANHÄUSSER
 BÉCS, 8530
 I., Johannesgasse 2, I. emelet.

Időt és pénzt takarítanak meg, rendet és kényelmet szereznek.

PALAIS ROYAL
 ORLAY SÁNDOR udvari szállító 8563
 Budapest, Koronaherceg-utca 8. szám.

Hamis gyémántok, párisi legyezők, kínai ezüst-árak

gyári árban.

Szépség és egészség.

Étvágytalanság és Gyomorgyengeség
 gyógyítására errek mennek Karlsbadba holtott est a czélt otthon is elérhetik
 Rossnay M.

PEPSINBORA
 használatá által, mely az emésztést elősegíti és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja.
 Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 6 üveg franco küldve 6 frt 6 kr.

Váltóház és hideglelés ellen
 legbiztosabb és legkellősebb szer, különösen gyermekknél, kik a keserű ebintm másféleképpen bevenni nem tudják a Rossnay M.-féle
Chininezkorka és Chininesokoládé
 melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók nagy gyűlése 1899-ben Flanchen jeltve díjjal koszorozott. Értékeltet hamisítottól óvakodjunk. Mindenki csak a Rossnay M.-féle patykoszorozott készítményt kérje és fogadja el, melynek minden egyes csomagoló papírján Rossnay Matyas nevű névvel olvasható. 8400

A t. cz. közönség szives figyelmébe ajánljuk, hogy minden készítményeink törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságszobrot ábrázolja.
 Kapható: ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerüzében Arad, Szabadság-tér.
 Budapest: Török József és dr. Egger Leo «Nádor» gyógyszerüzében, valamint minden magyarországi gyógyszerüzében.

VASÁRNAPI UJSÁG

7. SZÁM. 1900. BUDAPEST, FEBRUÁR 18. 47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt egész évre 24 korona félre 12 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG (a Világkrónikával) egész évre 16 korona félre 8 • A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) egész évre 10 korona félre 5 • Külföldi előfizetőknek a postaiilag meghatározott viteldíj is csatolandó.

BEÖTHY ZSOLT.

BEEMUTATJUK a Kisfaludy-Társaság új elnökét, kit nem egy párt, hanem a tagok összességének egyértelmű bizalma emelt erre a diszes állásra. Még élénk emlékezetben van a Kisfaludy-Társaság kebelében a múlt őszszel az elnök és a tagok többsége közt fölmerült nézeteltérés, mely a társaság elnökének, Gyulai Pálnak lemondását vonta maga után, ki több mint húsz éven keresztül annyi gondnal, annyi szeretettel vezette a társaság ügyeit s fényes tehetségével, bátor, egyenes jellemével oly nagy mértékben gazdagította a társaság szellemi és erkölcsi tőkéjét. Attól lehetett tartani, hogy lemondásával mély szakadás támad a Kisfaludy-Társaság belső életében, mely könnyen elnyelheti a múlt nemes hagyományait.

sával a család régi fészkebe, Komáromba vonult vissza. Ehez a régi, eredeti magyar város-hoz fűzik Beöthy Zsoltot gyermekkori emlékei. Lelke itt telt meg képekkel, mesékkel, álmokkal s mindazzal az élő tartalommal, mely mint a földalatti forrás kiapadhatatlan vize, még a férfi lelkében is folyást fölbuzog. Szintén Komáromban végezte az algimnáziumot, a tudós benézés atyák vezetése alatt, kiktől nemesak tudományt, hanem erős magyar hazafiságot is tanult. A kis deák egy hazafias tüntetés alkalmával a komáromi szigeten, csaknem rendőri fogságba került, melyet a lelkes benézés igazgató egy rövid félnapos iskolai fogsággal hártott el, melynek letelte után a bátor fiút az atyák áldására emelt keze és terített asztal várta a refektoriumban.

A felsőbb osztályokat a pesti református gimnáziumban látogatta. Lelki fejlődésére itt különösen Gyulai Pál előadásai emlékei. Hatással. Tanulótársai közt fényesen kivált tehetségével. Már első irodalmi zsengei, melyek 1864-től kezdve sűrűn kerültek a nyilvánosság elé, erős tehetség nyomait viselték s midőn a budapesti egyetemen a jogra került, már bizonyos írói nimbusz környezte s vezérszerepet vitt az egyetemi ifjúság élén. 1871-ben mint segédfogalmazó a pénzügyminiszteriumbalépett; de csakhamar érezni kezdte, hogy tehetsége, hajlana más pályát jelöl ki számára. 1875-ben a pesti állami reáliskolához lépett át tanárnak; 1878-ban pedig az irodalomtörténet magántanárává habilitáltatta magát a budapesti tudományegyetemen. Egyetemünk 1882 óta vallja

öt egészen a magáénak, midőn Greguss Ágost halálával ő nevezetett ki az aesthetika helyettes tanárává. 1883-ban ugyanezen tanszak rendkívüli, 1886-ban pedig rendes tanára lett. Lángoló lelkesedés csatolja őt az egyetemi katedrához. Ismeri és kitünően forgatja a modern tudomány minden fegyverét. Élesen elemző esztét a költő színes képzelete termékenyíti meg. Ismereteit nemesak könyvekből meríti, hanem az élet és világ közvetlen szemléletéből is. Midőn 1870-ben a jogot elvégezte, betutázta Nyugat-Európát. A 22 éves ifjú mohó tudvágyával szívta magába a tapasztalatokat. Tanulmányútját azóta évről-évre ismétli; s különösen Olaszországot keresi föl gyakran, melynek esodás földje, ezer és ezer műemléke ellenállhatatlan erővel vonja az ő művészlelkét. De fölkereste Hellászt is, az emberiség legbájosabb korának régi polgárosodás titáni erejét; a régi Karthagónak a római uralom gazdag emlékeivel telt vidékét; Oroszország szent városait: Moszkvát és Kievet, a bizánczi-szláv művészet pazar gazdagságú kincstárait. S mind ez a sok kép, friss elevenséggel, rendszeresen össze-

BEÖTHY ZSOLT.

Kufeké gyermeklisztjét

MAGYARORSZÁG, AUSZRIA, NEMETORSZÁG stb. LEGELSŐ HOZZÁÉRTŐI AJÁLJAK LEGJOBBAN TÁPLÁLJA A GYERMEKET TEJHEZ VALÓ LEGJOBB POTLÉK

gyógyszertáraknál és drogistáknál KUFÉKE R. WIEN VI/2

GYOMOR ÉS BELBETEG GYERMEKEK ÉTEL-RENDELJÉN LEGJOBBAN BEVALIK

Dr. Suin de Boutemard aromatikus **FOG-PÉPE.** 50 éves siker! Ára 35 kr., illetve 70 kr.

Dr. BORCHARDT aromatikus **növény-szappana.** Hatásos az arcbőr tisztáltsága ellen. Ára 42 kr.

Értékes a fogak szép-ségére és ápolására.

Egészen új! Ára 35 kr.

Dr. Stephan tulzsírosított gyógy-crèmeszappanai tubusban az összes gyógyszerekkel, mint: carbol, kátrány, kén, sublimat stb. egyesítve. Egyformán kitűnő a hatása, mint szappan vagy kenőcs használva! Rendkívül csiszzerű. Takarékos. Orvosoktól ajánlva!

Dr. Stephan Elastin, folyékony angol tapasz. Ára 12 kr.

Főlöseleg teszi az eddigi levágást, megnedvesítést és reá ragasztást. Alkalmazása után azonnal megkeményedő és a sebet antiszeptikusan elzáró réteget ad. Budapestben kapható a főraktárban: Török József gyógyszerüzében, Király-u. 12.; továbbá Kochmeister Fr. utóádnál; Neruda N., Kossuth Iajos u. 7.; dr. Egger L. és Egger L. és Egger L. Váczi-kört 17. és Molnár és Moser, Koronaherceg-u. 9, nemkülönben Magyarország összes gyógyszerüzében, drogna üzleteiben, illatszertárakban és norinbergi kereskedéseiben. 8202

RAYMOND és TARSÁ, cs. és kir. szabad. tulajdonosok, BERLIN-BÉCS.

Specialista **sérvkötőkben!**

Keleti-féle cs. és kir. szab. sérvkötője a legújabb szerkezettel, előismerve a legtökéletesebb ezen genében. Nem csuszki, nem okoz kellemetlen nyomást s megfelel a legmagasabb követelményeknek.

Árak: Egyoldalu 6 frt. Kétoldalu 12 frt.

Képes árjegyzéket díszkérlettel küld a gyár.

KELETI J. VI., Koronaherceg-u. 17.

7 arany, 18 ezüst érem, 30 tisztelői és előismerő okmány.

Régi jóhíri készvény, csoma és ideggyógyalom ellen (bedőrszélés) az emberi test ismának és ismának erősítésére.

Kwizda Fluidja (Kwizda-féle Készvényfűtője.)

A kigyó védjeggyel. **Turista-fluid.**

Eredményesen használna turisták, kerékpárosok és lovagok által nagyobb terük utáni erősítésére és erőtújására.

Árak: 1/2 palack 1 frt. 1/4 palack 60 kr.

Csakis a fenti védjeggyel a valódi. — Kapható minden gyógyszerüzében.

Főraktár Magyarország részére: Török József gyógyszerüzében Budapest, Király-utca 12. **Kreisapothek, Kornburg (Bécs mellett).** A név, rajzjegy és csomagolás törvényesen védett. 8178

A KISFALUDY-TÁRSASÁG ÚJ TAGJAL.

A Kisfaludy-Társaság ideai tagválasztó gyűlésén a tagokul ajánlott írók közül *Benedek Elek* és *Riedl Frigyes* neve került ki győztesen a szavazó-urnából. Mind a két férfiú derék munkása a magyar irodalomnak. Benedek a szépirodalom, Riedl az irodalmi tanulmányok művelésében tűnt ki. Pályafutásukról a következő főbb adatokat említhetjük föl.

BENEDEK ELEK székely származású, (Kis-Bacsonban, Udvarhely megyében született), negyven évet alig haladott férfiú s máris nagyon sokat írt. Alig végezte felsőbb tanulmányait, buzgó társával, Sebesi Jóbbal együtt egy székely mesegyűjteményt adott ki. Aztán hírlapíró lett több évig vitte az «Ország-Világ» szerkesztését, s egyszersmind egyre sűrűbben foglalkozott az ifjúsági irodalommal is. Legnagyobb sikert «Testamentum és hat levél» című önálló munkájával aratott. E nem nagy, de magvas munkája idegen nyelveken is megjelent. Egész hosszú sora van olyan tárcacacikkeinek, melyekben a családi tűzhelyet dícsóti és csinos gyermektörténeteket beszél el. Művei közül említhetők: «Székely tündérszág», a «Világ szép mesék», a «Székely mesemondó» című népköltési gyűjtemények, úgyszintén az öt kötetes «Magyar mese- és mondavilág». Két regényt is írt «A kollektor» és «Huszár Anna» címmel, mely utóbbi nem régiben német fordításban is megjelent. Sebesi Jóbbal együtt összeszedett népköltési gyűjteményét már régebben a Kisfaludy-Társaság adta ki. E sok irányú munkásság mellett az 1887—92-diki országgyűlésen tagja volt a képviselőháznak is, hol tanügyi kérdésekben szólalt fel többször. Jelenleg a «Magyar kritika» című folyóiratot szerkeszti s «A magyar nép» című nagyobb munkán dolgozik.

RIEDL FRIGYES fővárosi középiskolai tanár, követve atyját, Riedl Szende példáját, ki a 60-as években a legkitűnőbb magyar nyelvészek egyike volt. Riedl kevéssel idősebb Benedeknél (Ladoméron, Bars megyében 1856-ban született). Jeles író és kiváló tudós, ki már négy év óta az Akadémiának is levelező tagja; a közoktatási tanácsnak előadó tanácsosa. Fialt korában sokat utazott s húzamosabban időzött a párisi és berlini egyetemeken. A nyelvek és nyelvtudomány iránt már atyja vezetése alatt nagy kedve támadt. De később, midőn a főváros egyik reáliskolájában tanári széket nyert, leginkább az irodalom és az irodalmi problémák vonzották, azok lettek tanulmányainak fő tárgyai. Mélyre ható vizsgálódásainak és elmélkedéseinek eredményeit jeles tanulmányokban tette közzé különösen a «Budapesti Szemle»-ben. Ezek közt nevezetesebbek a magyar-hun mondákról, Kazinczy Ferenczről, a magyar irodalom főirányairól és Arany Jánosról írt dolgozatai, mely utóbbi könyvekben is megjelent, két kiadásban. Írt továbbá számos esztetikai, művelődéstörténeti s tanügyi dolgozatot és több iskolai kézikönyvet, melyek közt Poetikája és Rhetorikája a leg-sikerültebbek. Nevével nem régiben a «Vasárnapi Ujság» olvasói is találkoztak «Magyar emlékek Rómában» című közleményében. Többször meglátogatta Olaszországot, főleg a műtörténelmileg nevezetes városokat, s európai értelemben vett irodalmi műveltsége mellett beható tanulmányokat szentelt a képzőművészeteknek is. Riedlben nagy képzettséggel nagy munkaerő és kitartás párosul. Szépészeti és irodalmi tanácsadói bizonyára szorgalmasan fogja érvényesíteni a Kisfaludy-Társaságban.

ACHILLEION. *

Hagyj föl, oh lelkem, hagyj föl a lánggal,
Tovább ne ragadjon az eszmény;
Békülj ki nyugodtan e földi világgal,
Czélj röpke órámba' keresvén.
Mi vagy te? Csak árnyék. És mi hatalmad?
Hited pallója inog tealattad . . .
Hisz' lásd, ki hatalmas, nagy vala, szép,
Beszél ma tehozád bús regekép.

* A Kisfaludy-Társaság nagygyűlésén felolvasott költemény.

RIEDL FRIGYES.

foglalva él az ő átható elméjében, melynek tárházából oly bőkezűséggel osztogatja a kincseket hallgatóinak.

De nemcsak mint tanár: mint író is előkelő helyet foglal el. Pályáját a szépirodalom terén kezdte. Írt számos elbeszélést, rajzot, egy kisebb és egy nagy regényt. Előadása színes, plasztikus, lélektani elemzése mély és igaz; a tartalom gazdagságával a forma művészetére párosul. Kevés számú költeménye ép ily hivatottságról tanúskodik; van, a mely lyránknak igazi gyöngye («Végső álom»); «Ráskay Lea» című költsői beszélye is e nemből a legjobbak közé tartozik irodalmunkban.

Szépirodalmi működését hovatovább irodalomtörténeti és esztetikai munkássága szorította háttérbe. Megírta a magyar nemzeti irodalom történetét; kitűnő monographiát írt a szépprózai elbeszélésről a magyar irodalomban. De talán legértékesebb gyümölcse szellemének a tragikumról írt nagy műve, mely az elemzés mélységével, a tárgyalás összefoglaló erejével és éles világosságával, mindenkor egyik büszkesége marad irodalmunknak. Rövid ismertetésünkben elég, ha még néhány munkájára mutatunk rá. Színműírók és színészek című kötetében 1878-tól 1882-ig írt színi bírálatait tette közzé. Számtalan esztetikai, irodalomtörténeti, kritikai tanulmánya, sajnos, összegyűjtve még nem jelent meg, de egyesek külön füzetben kerültek a nagyközönség kezébe, mint például a «Horatius és Kazinczy», «Széchenyi és a magyar költészet» című tanulmánya. Munkáiban művésze a stílnak; vannak tanulmányai, melyeket igazi finom ötvös-munkának tekinthetünk.

Beöthy Zsoltot a Kisfaludy-Társaság már 1876-ban tagjává választotta, s még ugyanabban az évben másod-tikárjává. Az első titkári tisztet 1879 óta viselte, dísz adva az állásnak fényes tehetségével. A társaság ünnepélyes közléseiben a titkári jelentéseknek valóságos remekét hallotta ajkáról a nagyközönség. A Magyar Tudományos Akadémiának is 1877-ben levelező, 1887-ben rendes tagja lett. De egyetemi tanári és tudományos nagy elfoglaltsága mellett társadalmi téren s a tanügy más terén is rendkívüli munkásságot fejt ki, mint a nőképző egyesület leány-gimnáziumának kurátora, a középiskolai tanárvizsgáló bizottságnak és az országos tanár-egyesületnek elnöke, az országos közoktatási tanácsnak alelnöke, szavának erejével, lelkének melegével nagy szolgálatakat tesz a magyar kulturának. Új állásában, a Kisfaludy-Társaság elnöki székén szintén remény-nyel, bizalommal üdvözli őt az egész irodalmi és társadalmi közvélemény. —a.

BENEDEK ELEK.

Szépsége csodás, maga isteni szellem,
Ragyogva körülveszi pompa;
Hol megjelent, ő vele ott van a kellem,
S a lét áldásait ontja . . .
Lángelke merészen bontja ki szárnyát,
Remegve csodálód messzire szálltát,
Tündöklök az útján, hol tova száll,
A mennybeli fény, az égi sugár.

És száll napsugaras, hő déli világba,
Tova tün' északnak az árnya;
És száll diessugaras szép régi világba,
Föltámad a költők álma.

Csodaszép szigeten képzelme beépít
Tündérpalotába, mi dícsó, mi szép itt
És fénylik a mélyben, a víz tükörben,
Tükrözve a zsongó haboknak ölén.

Regél neked itten a kert meg a csarnok,
Regél neked, oh, de mi búsan!
Szívzaggató gyászát hirdetnek e hangok
Zokogva vigasztalan búban.
Halld búgni e bú halk, lassu beszédét,
Értelme mi mély, igazán ha megértéd!
Ezt hirdeti létünk végzetekép:
«Rövid éltü e földi világban a szép.»

Nem hallod a kertben Achillenek az ajkán?
— A szobra föléled előtted —
Nem dermed a köny meg a Heine arczán,
A magános, az utolsó könyecsepp.
Nem támad előtéd létre a festvény,
Achilles tombol a Hector elestén . . .
Nem hirdeti kő, nem hirdeti kép:
«Rövid éltü e földi világban a szép.»

Kikelnek a habbul előttem az éjben
A Néreidák csapatostúl;
Siratni Achillt, kinek sirnak ölében
Gyors lába meg sem mozdul.
S az isteni nőt körülveszik ottan,
Egy vér velük, ő is halhatatlan . . .
A fején visel ő is fénykoronát,
A midőn siratja szeretete fiát.

Oh jaj, a haragvó, az isteni hősnek
Maga is siratja a párját;
Diald közepett' mindketten elesnek,
Hallod az anyák zokogását?
Mint éled a bú eszményi alakja,
Hogy sajdul a vérző szfv is alatta,
Lesz-e ház az Achill mauzoleuma,
Lesz-e könynek, a gyászknak pantheona?
S ott hagyva a zordon észak partot
Ki-kiszállnak a Néreidák
Siratni, csodálva a szép szobor-arczot,
Siratni a két daliát.
De most . . . nem látod a Thetis alakját?
Nem látod amott, mögötte csapatját?
Kesergő anya az anyát keresi,
S kertben, palotában sehol se leli.

Tündéri világ, álmok palotája,
Tükrözve a viznek ölében.
A ki látja a képed, látja esodálva,
Látja az alkonyi fényben;
Hallgassa a hangot búgni, zokogni,
Szívében örökre fog viszhangozni
S azt búgja zokogva szerzetét:
«Rövid éltü e földi világban a szép.»

Hegedűs István.

A TISZÁNÁL.*

Szegény Tiszám, be rég nem láttalak,
Sokat változtál te is az alatt.
A füzeseid úgy megöregedtek,
S forgóid is tán lassudabbak lettek.

Virág se nyit már úgy a partodon,
A vadvirág, ej, haj, mint egykoron.
De minek is, ha nincs a ki letépje,
Egy kurta-ruhás kis lány kebelére.

A szederindák, ott a fák alatt,
Több levelet tán nem is hajtának.
Kinek, minek, — gondolják, — levelezni,
Ha rajtok túl nincs már kit megölelni:

A kurta-ruhás kis lány elveszett,
Azt se tudom: mivé lett, hova lett? . . .
— Pedig vele egész világ veszett el,
Teli dallal, virággal, szerelemmel!

Szabolcska Mihály.

HORVÁT BOLDIZSÁR NAPLÓJA.

(Vége.)

1847 január 1-én este.

Az új év első, — születésemnek 25-ik és boldogságomnak legnagyobb napját ma éltem. Hála néked véghetetlenül jó Istenem!

Andoch reggel 8 1/4 órakor pontban megjelent. Besiettem vele szobámba s itt elmondta, hogy ő mint K. képviselője jött, s hogy nevében «igen»-t hozott. Remegtem, majd könnyűtem örömben. Álmatlan éjszakák kínai, dúsan meg vagyok fizetve!

Templomba mentem imádkozni, hálát szavazni az égnek. Később a nagytemplomba tértem a püspök szónoklatát hallani. S épen mellettem állt; a szónoklat végeztével együtt jöttem ki vele, s az utczán azonnal megszólítottam, hogy egy vele közlendő fontos ügyben tűzne ki helyet és órát, hol és mikor tanúk nélkül lehetne értekezniünk. Ő elmosolygta magát; már tudott mindent, — s fiának fogadott a jó atya. Elkísértem haza, hol kis vártatva a többi növérek között K.-t is láthatam. Mint viseltem magamat s mit szólék hozzá, nem tudom, — de boldogságom érzetében igen elfogult valék. Délben felfedezem a dolgot atyámnak, ki előtt a még titok volt. Ő bámúlt, aztán sirt és nevetett örömben. Így öcsém is.

Istenem mily boldog vagyok! mily gazdag kárpótlás e tudat annyi szenvedéseimért. Mégis, mi után lelkem titkos vágya epedett, s minek reménye annyi csalódás után már-már elaludt keblemben, végre elértem: egy női rokonlelkem, mely lényemet megérteti s vele ugyanazonúlni képes. Mily egyedül álltam s mily szegényen: most mily gazdaggá lettem! Tehát a mélyebb érzésnek is megvan előnye; kétszeresen hat rá minden fájdalom, de viszont a boldogság tiszta elvei reá nézve százaszorosak.

Isten, ki alkotál s parányiságom fölött soha nem szűnölög örökösöd, vedd hálámért azért, hogy ész és szívre nézve a jobb emberek közé sorozdál, hogy erőt adál tűrnöm esüggedés nélkül azon ezernyi veszélyek és csábok között, melyekkel pályámon találkozám, hogy hosszú

* A Kisfaludy-Társaság nagygyűlésén felolvasott költemény.

küzdés után oly boldogságot adál, melynek nagysága felér a föld minden kincseivel. Ó Isten, adj erőt jövőre is, hozzád, önmagamhoz hű maradhatnom, követhetnem lelkem szentebb sugallatát, — s az emberiség érdekeit tehetségemhez mért sikerrel előmozdíthatnom. Adj erőt megérdemelhetnem boldogságomat, melyet foglalólul nyertem töled a további életküzdelmekre. Istenem, ne fogd meg tölem áldásodat, hogy a szó nemesb, magasztosb értelmében ember maradhassak, s örökké fogékony legyek azon boldogság élvezésére, mely osztályrészemül jutott; mert tudom, hogy megszűnvn jó lenni, képtelen lennék felfogni az üdv kéjeit, mely csak tisztult kebelnek lehet tulajdona.

Az új év első napja hozta földi boldogságomat. Vajha éltem utolsó napja fosztana csak meg tőle.

Január 6.

Ma L.-nek* születési és nekem névnapunk volt. A család örömnepét tartá s én nálok valék ebédem. Délben egy levelet kaptam Sárvarról, melyet hirtelen felbontva, P. kéziratának ismerék. Nem tudtam elolvasni, de ez esemény megzavará örömvémet s kedvelteim között némileg lehangolt kedélyem szórakozott elfoglaltságban tartott. Hiában, zavartalan boldogság nincs a földön. S tán ez a lelki erő egyensúlyának fentartására szükséges is; mert öntudatunk az örökös szenvedés merev fájdalmi, s a kéjzérzet árjai között egyformán elmerülhetne. Kell vegyíték, jóból és rosszól, mely gyógyszerül szolgáljon, ha erőnk hanyatlanék.

Este elolvastam a levelet. Azt írja, hogy leveleit válasz nélkül hagyom és felszólít, hogy nyilatkozzam érzelmeimről. Mit tegyek? Ha nem volnék is arról meggyőződve, hogy irántam vallott szerelme hazugság, hogy szeretni nem képes, hogy bennem ő csak férjét akar, s ha én tudtam volna is valaha őt szeretni: lehetne-e ezt tennem jelenleg, midőn oly dícsó lényvel állok frigyben? De hát megírjam-e neki, mit már százszor, s gyakran elég gyengédtelenül tudtára adtam, hogy én őt szeretni képes nem vagyok? — Nem! Azt teszem, mit eddig tettem, levelet a sötétre zárom s nem válaszolok. A hallgatás néha a legvilágosb nyilatkozás.

Január 14.

Naplóm előttem fekszik, de mit írjak bele? Boldogság az, melynek légkörét kizárólag szívom, s ezt híven visszaadnia tollamnak nem áll hatalmában. A boldogságot leírni nem: csak érezni lehet.

Majd mindennap kedves K.-em körében töltök néhány kedves órát s mellette mondhatlan kéj örömben úszom. Tegnap reggel mentek el Mari és P. Zs. Bécsbe bútorokért. A szokatlan hidegtől, mely ma és tegnap uralgott, féltem a kedves lelkeket, kik éretünk szenvednek.

Atyám és testvérim rendkívül örülnek. S. is és az egész leendő rokonság elégtelenséggel látszanak eléje nézni egybekelésünknek. Iparkodni fogok, hogy bizalmukat megérdemeljem s megtartsam. És ez sokszorosa örömem elveit, hogy szerencsémnek máris örülnek s hogy azt általam megérdemeltnek ítélik. — Urabátyámat Pistát s Giglert már értesítettem minderről; minden órán várom válaszukat.

* Schenk Klára már említett nővérének keresztneve.

el valómat. Valamint az ember nemesak fájdalomában, de örömben is sirhat: úgy a boldogságnak is megvan nyugtalansága.

Január 20.

Muraszombaton vagyok. Szombaton délután indultunk el s bár pénteken már elbúcsúztam, de meg nem állhatam, hogy az elindulás napján ismét meg ne látogassam. — Csak midőn már úton valék, éreztem a nélkülözés kinszenvedéseit, csak ekkor állt teljes fényben lelkem előtt a tudat: őt mennyire szeretem! Helyzetem nyugtalanságát növeli azon körülmény, hogy 22-én este már otthon leendni reméltem, azonban az úrszéki ügyek halmaza miatt csak 24-én indulhatunk vissza. Még tehát négy hosszú, végtelen hosszú napig őt nem látthatom!

Épen most jöttünk haza egy kis táncszüveg-lomból, melyet a tótság lakói rögtönöztek s az egész úrszéki meglátogatott. Nem volt semmi kedvem. Gondolatim messze országában csak egy lény uralg, — s ez K. Eszmém s érzelmeim csak az ő kedves képével foglalkoznak. És mily édes azt tudnom, hogy én az ő keble szent templomában hason szerepet játszom! E tudat egkebe emel.

A. M.-val, mint régi ismerőssel mégis fordultam kettőt keringőben csupa udvariasságból. Aztán annyit sürgettem társaimat, míg végre velem haza jöttek.

Éjfél után három! K.-em mélyen alhatik. Én is fekhelyemre térek, hogy álmaimban vele találkozhasam.

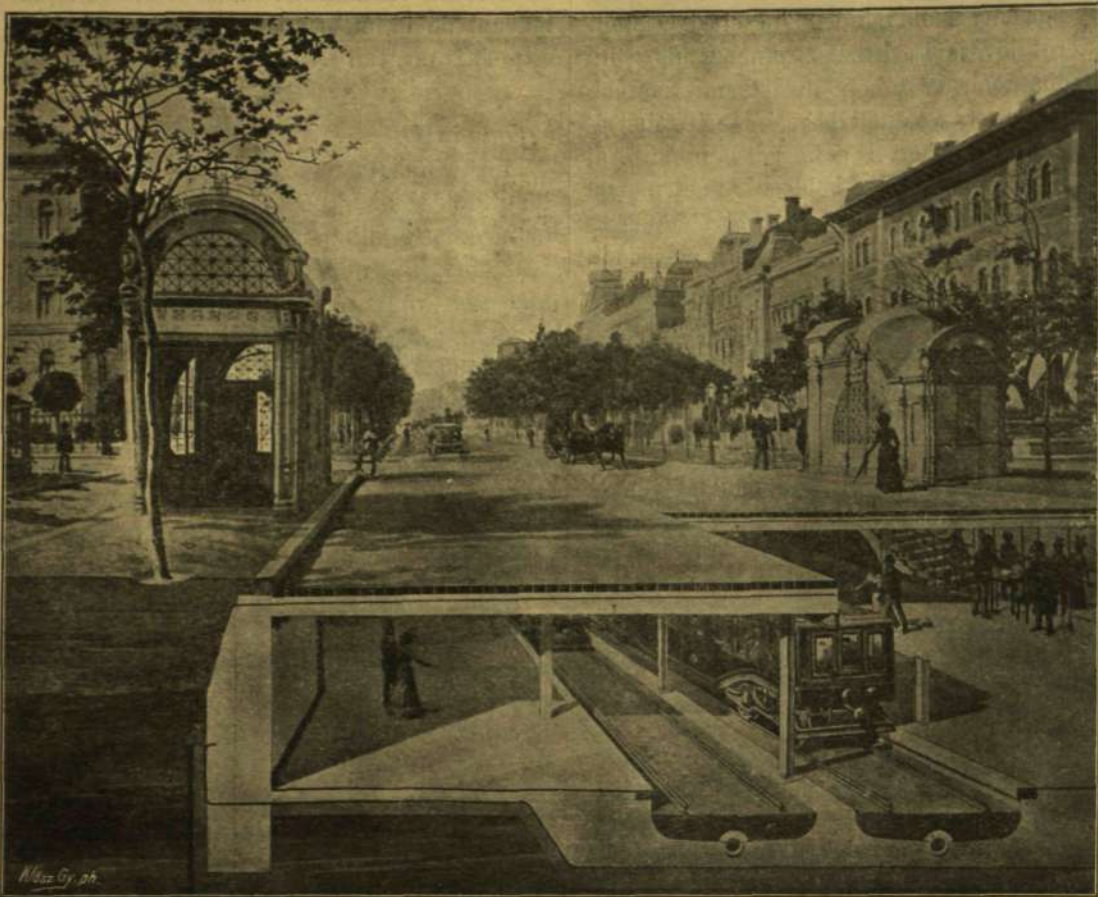
A VEGETAN AZ UTOLSÓ SZÁZAD ALATT.

Vézna, beteges, sinylődő plánta volt a XIX. század elején a vegetan. Senki se sejtette, hogy megél, megizmosodik s imponáló magasságig emelkedik.

A mit száz évvel ezelőtt mindama tünemények felől tudtak, melyek a vegetan tárgyai, az egészében véve nem foglalható a tudomány jelzője alá. Tudták, hogy vannak oly testek, melyek egymással összekeverve új testet képeznek, olyat, a mely mindkét eredeti testtől különbözik. Tudták azt is, hogy van néhány összetett test, melyet alkatrészekre lehet bontani. Az erre vonatkozó ismeretek száma is csekély — s ebből állott az akkori egész khémia.

A flogiston elmélet pedig a babonát jellemző egész erővel tartotta magát. Hitték és tudni vélték, hogy a testek egy részében valami csodás anyag lakik, a flogiston. Az égési folyamat abból áll, hogy ez a csodás anyag a testekből eltávozik. Lavoisier kimutatta ugyan a múlt század végén, hogy ily büvös szer nem létezik, és hogy az égés nem egyéb élenyülésnél, — de nem hitték neki. Elvetették a kézzel fogható, szemmel látható tünemények tanúságtételét. Kimutatta ellenfeleinek, hogy mikor zárt lombikban hevítette az ólmot, annak a súlya se meg nem fogyott, se meg nem növekedett, de meg-növekedett tüstént, a mint lecsipte a lombik beforsasztott nyakát, s a levegő behatolhatott. Mind nem használt az igyekezet. Lavoisier a guillotine-ra jutott, mielőtt megérhette volna, hogy tanításait a tudós világ bevegje.

De hát az igazság végre mégis győzött. Ma úgy ünneplik őt, mint a modern khémia megteremtőjét. Munkái örök büszkeségei a francia szellemnek, mint a hogy halála nemzetének örök szegénye. Kivégezték, mint a hogy máglyára került Giordano Bruno, mert állítani merte, hogy a csillagok is oly testek, mint a földteke. S mint a hogy halálra ítélték Athénében Anaxagorast, mert azt állította, hogy a

AZ ANDRÁSSY-ÚT A FÖLDALATTI VILLAMOS VASÚT BAJZA-UTCZAI ÁLLOMÁSÁVAL.

Nap: izzó golyó. S mint a hogy el fog még kárthatni ki tudja hány jelest a türelmetlenség.

*

Proust ugyancsak francia tudós volt az első, ki egy tudományos vita során kimutatta, hogy a testek csak meghatározott súlyok arányában vegyülnek egymással és soha másként. Chlorból és hidrogénből sósavat állíthatunk elő, de egy súlyrész hidrogénhez mindig 35. súlyrész chlor fog szükségeltetni. Sohase több, sohase kevesebb. Azt a kivételt nem tűrő szabályosságot, mely ebben a tényben mutatkozik, elnevezték «az állandó súlyviszonyok törvényének.»

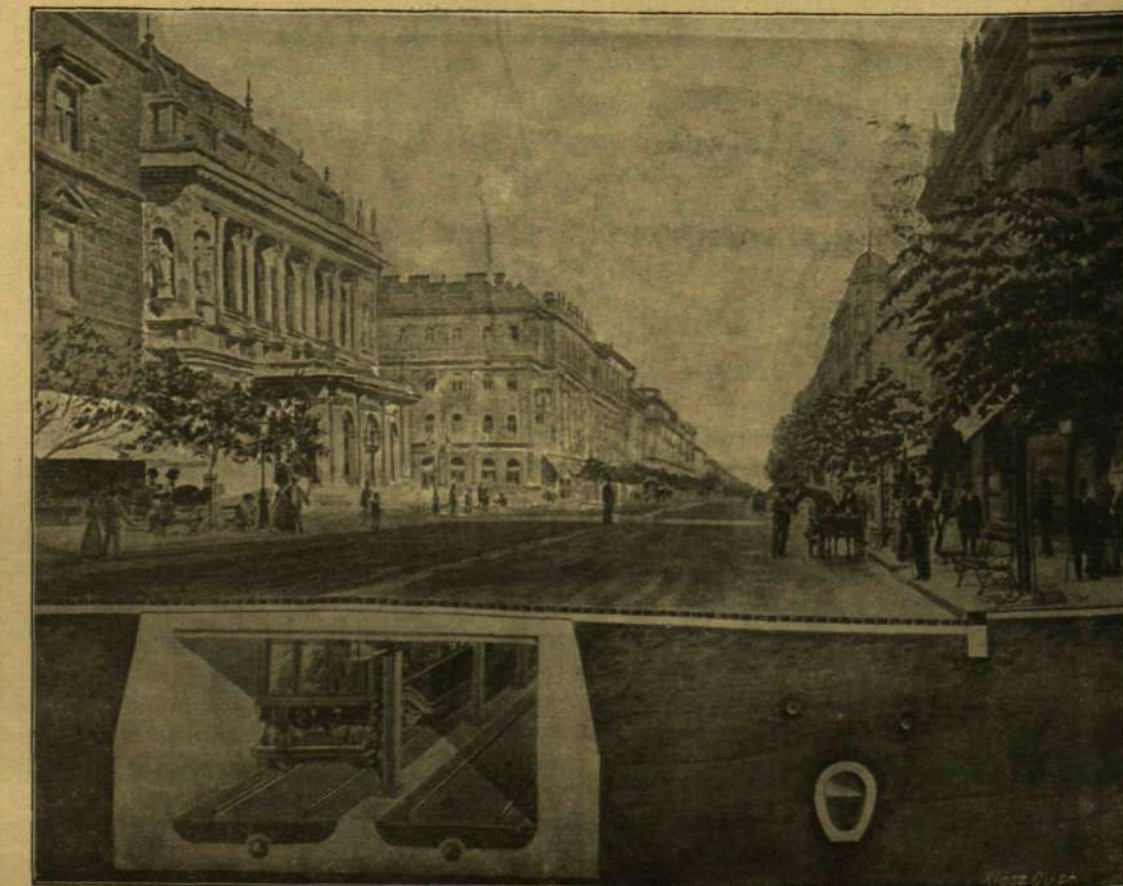
Alig ismerték fel ezt a törvényt, Dalton egy másik törvényre jött reá, melyet a «sokszoros súlyviszonyok» törvényének nevez a tudomány. Ugyanő fedezte fel az «atomösszeg törvényét» is, mely ama fenti kettővel együtt alapját képezte a vegytan további búvárlatainak.

Még a század elején, 1811-ben, Avogadro, olasz fizikus azt az elméletet állította fel, hogy a gázok egyenlő térfogatában a molekulák száma egyenlő. E hypothezis valószínűsége mellett az észlelt tűneményeknek egy nagy sorozata tanuskodott, s ebből kiindulva lehetett a molekulák pontos súlyát meghatározni. Majd Berzelius meghatározta a legtöbb chemiai elemnek atomsúlyát is, s megvetette az atom-elmélet alapjait. Ugyanő s vele együtt mások a villamos áramot használták fel a testek felbontására. Egynehány testről, melyeket elemeknek tartottak előbb, csakhamar kitudt, hogy felbonthatók. Az elemek száma megsaporodott. A Bunsen és Kirchhoff által felfedezett spektrál-analytikai készülék ismét megőregbítette számukat.

*

A szerves vegyek problémája volt a legbonyolultabb mindazok közül, melyekkel a chemiának meg kellett birkóznia. Még pedig két irányban is mutatkozott a nehézség. A régi vegyésznek nem tudtak szintetikus úton szerves vegyületeket előállítani. S minthogy a szerves élet ezeknek egész sorozatát produkálja, valami csodás együtthatónak tulajdonították az eredményt, a melyet életerőnek neveztek el. A régi felfogás szerint az életerő működik a növényekben és az állatokban. Csakis ez az életerő képes reá, hogy a szént, hidrogént, oxygént, nitrogént, stb. a legkülönbözőbb szervi vegyekké alakítsa át, hogy azokból p. o. fehérjét vagy zsirokat állítson elő.

A másik nehézség abban állott, hogy ugyanazon elemek, ugyanazon arányok szerint egyesülve, egyszer ilyen, máskor pedig alólyan vegyületet képeznek. A szőlő-cukor átalakulhat alkohollá, a nélkül, hogy alkotó elemeinek

AZ ANDRÁSSY-ÚT AZ OPERAHÁZNÁL, A FÖLDALATTI VILLAMOS VASÚTVAL.

A szénvegyületekkel már Wöhler előtt Liebig is behatóan foglalkozott. Ő mutatta ki a belső kapcsolatot, mely a fiziológia és a szénvegyületek között létezik. Egyszerűsége a mezőgazdasági chemiának is ő volt az első úttörője, voltaképen megalapítója.

Ez által lépett be a chemia a praktikus tudományok közé.

Ma nem a laboratóriumok kísérleteinek magyarázója az többé, nem abban áll feladata, hogy a cicerone szerepét játssza, felvilágosítván a tudni vágyó szellemet. Hanem praktikus tudomány, mely előre meghatározza a végbemennő processzusokat, s mely nemcsak a mezőgazdának ad utasítást, hogy földjét miként trágyázza, marháját miként hizlalja, hanem megtanítja az iparost is, hogy a legfontosabb élet-szükségletek egy részét miként állítsa elő. A chemiai ipar ma már egy nagyon nevezetes tényezője a nemzetgazdasági produkciónak. A legkülönbözőbb festékeket, a műtrágyát, a stearint, a zsiradékoknak és olajoknak sok fajtát, és így a szervi vegyeknek egész sorozatát: ma már gyárilag állítják elő.

Talán el fog jönni az idő, mikor a legfontosabb táplálkozási cikkek is a vegyész fogja előállítani a maga laboratóriumában.

*

Mikor Leibnitz és vele egy időben Newton felfedezték a felső mennyiségűt, egy hatalmas eszközt kapott kezébe a természettudós. Sok probléma volt addig feloldhatatlan, mely könnyű szerrel lett megmagyarázható az új eljárás segítségével.

A differenciális számítás lehetőleg kicsi, úgy szólván végtelenül kicsi részekre bontja a mennyiségeket.

A fizika, a mechanika, a csillagászat (valamint maga a tiszta mennyiségűt és mértan is) rendkívül sokat köszönhetnek ennek az új rendszernek. Egy időben szinte ellenállhatatlannak képzelték erejét. Laplace arról álmodozott, hogy az egész mindenség állapotát egy felső mennyiségűtani képlet által lehetne kifejezni s ez a képlet magába foglalná a múltat és a jövőt.

Természetes, hogy az új csapáson a chemikusok is elindultak. Ők is megpróbálták kicsi, egyre kisebb részekre osztani az anyagot. De észre kellett venniök hamar, hogy az oszthatóságnak határa van. A vonal vagy a mennyiség minden részében azonos. Bármeddig folytatom az osztást, mindig oly részeket kapok, melyek megtartják az egésznek lényeges tulajdonait. Az anyag nem ily természetű. A konyhasót pl. nem oszthatom végtelenül kicsi részecskékre, mert utoljára oly határhoz jutok, melyen túl a konyhasó minden sajátsága megszűnik, nátront

és chlort kapok az elosztás által, s mindkét testnek tulajdonsága lényegesen eltér a konyhasótól.

A legkisebb részeket, melyek az eredeti anyag tulajdonságát mutatják, tömeceknek, — molekuláknak — nevezte a chemia. E tömeceknek kiszámították méreteit. A víz egy tömeceének átmérője például kilencszáz milliommilliméter. Vagy is száz millió ily tömeceket kell egymás mellé rakni, hogy kilencz milliméter hosszúságot kitegyenek. Ezek a tömecek azonban nem érintik egymást. Tér van közöttük, mely elválasztja őket. Egy köbceniméternyi térben (kevesebb mint egy gyűszű térfogata) a normál gáznak 20 trillió ily tömece van jelen. És ezek a kicsi részecskék nem pihennek egy pillanatig sem. Ide-oda mozognak folytonosan, szakadatlanul. A levegő minden tömece 485 méternek megfelelő mozgást végez egy másodperc alatt, a hidrogéné 1844 méternyi óriás sebességgel mozog.

A nagy mindenség ugyanazt a képet mutatja, mint egy gyűszűnek térfogata. A csillagok milliöi és milliárdjai, a mint egymás körül, képelműnket meghaladó sebességgel keringenek, és egy köbceniméternyi anyag trilliókba menő tömecei az ő folytonos mozgásukkal: mi különbség van a kettő között? Talán semmi. A természetben, ha magasabb szempontból nézzük, nincs se kicsi, se nagy, se múlt, se jövő.

H. P.

BUDAPEST A FÖLD FELETT ÉS FÖLD ALATT.

— A párisi kiállásra készült képek. —

A párisi világkiállításon a magyar főváros is bemutatja történelmi nevezetességeit, kulturális intézeteit s a községi közigazgatás kezelése alatt álló, közszolgálatot szolgáló fontosabb alkotásokat képekben, kisebb arányú mintákban. A közigazgatás technikai szakosztálya hónapok óta dolgozik a nemzetközi ünnepre való részvétel ügyében; a főváros tetemes áldozatokat hoz kiállítására sikere érdekében. Többek közt négy festményt készített Brüggenmann György műépítésszel, a melyek utczarészleteket tüntetnek föl a hozzájuk tartozó földalatti közművekkel. E négy festményt mutatjuk itt be másolatban.

A VIGADÓ-TÉR ÉS A FERENCZ JÓZSEF-RAKPART, A TERVEZETT ÚJ VILLAMOS VASÚTI VONALLAL.

AZ ERZSÉBET-KÖRÚT A NÉPSZINHÁZTÓL NÉZVE, A FÖGYÜJTŐCSATORNA ÁTMETSZETÉVEL.

Az első kép az Andrassy-út egy részét ábrázolja: az Operától az Oktogon-tér felé terjedő részt. Az Andrassy-út eleven élete, tágas sétatája, forgalmas kocsiútvonalja láthatók a képen. Az út keresztmetszete a föld alatti levő hatalmas alkotásokról ad képet. A földalatti villamos vasút s mellette a nagy csatorna, e fölött pedig a gáz, víz, villamos vezetékek láthatók.

A második kép a Városliget felől befelé mutatja az Andrassy-út egy részletét: a Bajza-utczától kezdődő előkeres diszes házsorokat majdnem az Oktogon-térig. Alant: az út alsó

részét, a földalatti villamos vasút Bajza-utczai tágas perronját egy érkező kocsiival. Az utasok ki- és beszállása, a lépcsőkön lesietők alakjai az Andrassy-út földalatti életéről nyújtanak képet.

A harmadik kép a Kerepesi-út és Nagy-körút keresztmetszetéből van véve. Az eleven hatású kép a Körút és a Kerepesi-út nagy forgalmát tünteti föl a föld fölött, s egyúttal megismerteti a nézőt azzal is, hogy mi minden van a világ-város palotái alatt. Az Erzsébet-körút sarkán álló kis vastorony belsejében az imént tünt el egy torzonborz munkás. A képen látható, a mint lassan tapogatózva megy le a földalatti lépcsőzetben a központi fögyűjtő csatornába. Ott már jönnek szembe vele a társai. Az egyik benne ül a csatorna iszapját eltoló nagy vas csónakban, a melynek útját a másik munkás egyengeti, kapájával szedegetve fel a csónak előtt megtorlózott iszapot. Annál érdekesebb ez a kép, mert bizony még a fővárosi emberek közül is csak igen kevesnek van tudomása arról, hogy a zajos kőburkolat alatt, a föld mélyében milyen mozgalmas az élet.

A negyedik kép a Vigadó-teret és a Dunapart alsó részét ábrázolja, a mely körülbelül akkorra lesz kész, a mikor a párisi kiállítást bezárják. Az alsó rakodó parton már a jövő hónapban építeni kezdik azt a vasutat, a mely a városi villamos vasút eskütéri vonalát az Akadémia előtti vonallal köti össze. A több száz méter hosszú vasutat vasoszlopokra építik, úgy, hogy a vasút pályája a korzóval egy magasságú lesz. A viaduktok azonban, a melyekre a vasút pályája kerül, a nagy forgalmú Dunapartból hét méter területet elfoglalnak. Ennek a megmen-tése végett azután az érdekelt hatóságok abban állapodtak meg, hogy az Eskü-tértől a Lánchidig terjedő alsó parterületen lebontatják az összes épületeket s így az alsó rakodópart a Dunáig szabadon marad, a mint a képen látható. A lebontott raktárszerű épületeket a vasút oszlopai alatt építik meg egészen vasszerkezet-tel. A kép már a végleges állapotot tünteti elénk: fenn a korzóval egy színvonalban járnak az alsó vezetékes villamosok, alattuk a viaduktok között már készen láthatók az új parti raktárak, maga az alsó rakodópart mindenütt szabad. A kép baloldalán a fögyűjtő csatorna torkolata látható. (g. j.)

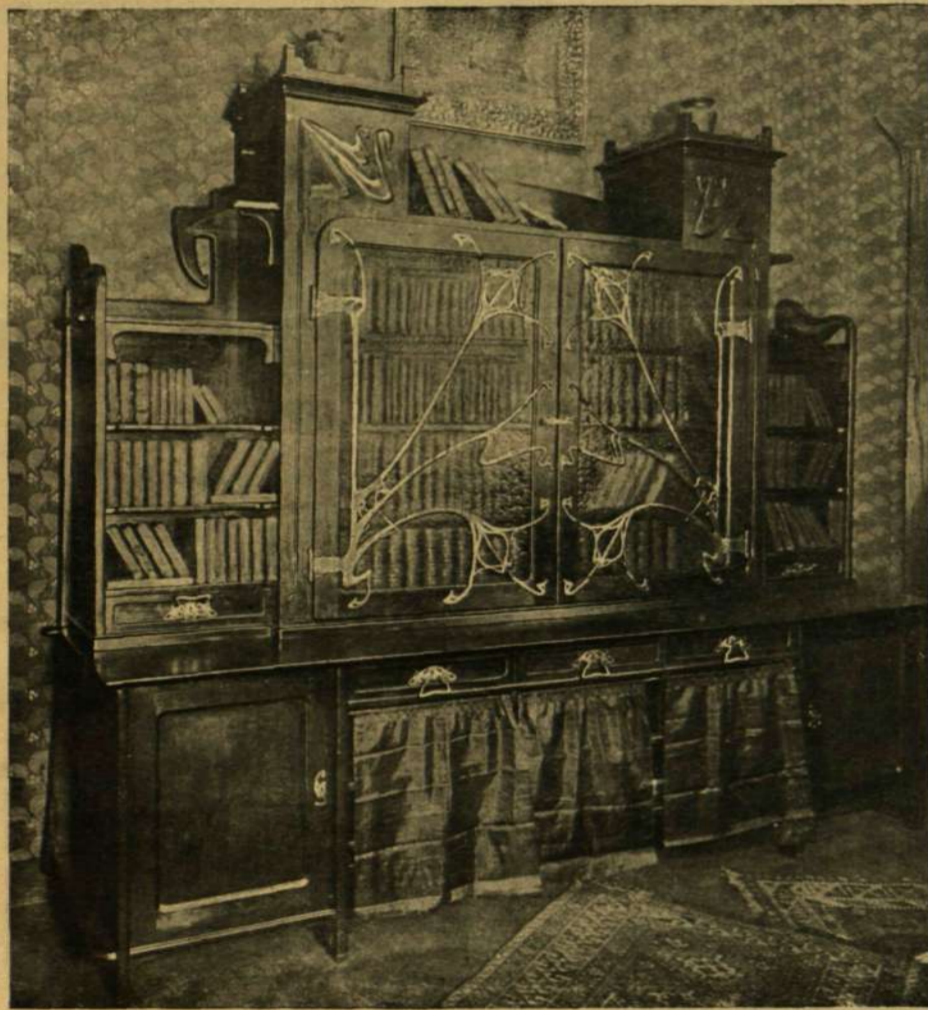
«Kis turulyám szomorú fűz ága».
Holló Barnabástól.

Kályha-ellenző. Tervezte Nagy Sándor.

Arató. Radnai Bélától.

Könyvszekrény. Tervezte Horti Pál.

Kárpit. Tervezte Horti Pál.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRGYAK. — A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT LEGUTÓBBI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

* **A homokot tüztől szerül használja** Indianopolisban a telefon-társaság s folyvást nagy készletet tart a padláson. Állítólag a víz, vagy más tüztől anyag a villamos készüléket jobban megrongálja, mint a homok.

* **Leánykérés a sírból.** Amerikában egy excentrikus fiatal ember fogadást tett, hogy nyolcz napot sírban a föld alatt tölt éhen és csak egy kis üveg cognacot visz oda magával. Fogadását meg is nyerte. Látogatói között, kik a levegőt vezető csövön beszéltek vele, volt egy ismerős leány is, kit a csövön át megkért s igenlő választ nyervén, a nyolcz nap lefeltevel ünnepelesen elfejzett.

* **A legmagasabb ember** jelenleg Sang-Jan-Minn Khina Yunnansen városában. Meztelb 214 1/2 centiméter magas; sulya 173 kilo. Foglalkozása: órálló

egy előkelő mandarinnal s megtszletetésül háromszor annyi bért kap, mint más katonák.

* **Óriási napernyő** is lesz a párisi kiállításon. Egy napernyő-kereskedő cég állítja ki. 100 méter magas lesz s 36 méter átmérőjű ércoszlop tartja fenn 140 méter átmérőjű tetejét, melyen tarka üvegképek lesznek. Az egész napernyő alatt 30,000 ember talál helyet s az emeleten három kávéházat helyeznek el természetesen személylifttel.

* **A földalatti táviró-vezetékek száma** jelenleg 1700, összesen 262,000 kilométer hosszúságban. Évenként mintegy 6 millió sürgönyt szállítanak ily módon.

* **Az angol korona kincsei.** Az angol korona kincseihez tartozó arany- és ezüst asztali készletek a windsori királyi palota földalatti helyiségeiben

levő tűzmentes termekben őriztetnek. Értéküket 24 millió forintra becsülik. Van köztük sok Benvenuto Cellini által készített serleg, tál és kupa is. Az egész gyűjtemény legértékesebb része azonban az arany asztali készlet, melyet csak koronázáskor használnak. E készletnek sulya nyolczszáz kilogramm.

* **Köszéntermelés.** A múlt évben az egész világon mintegy 662 millió tonna köszénet termeltek. A termelő országok közt 202 millió tonnával Anglia áll első helyen, harmadik helyen pedig 35 millióval az Osztrák-Magyar Monarkhia. (Egy tonna = 10 métermázsa.)

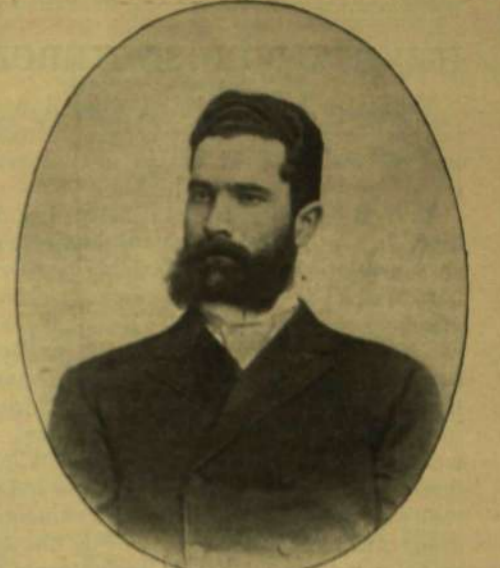
* **Marokko** jelenleg az egyedüli nagyobb ország, melyben egyetlen hírlap sem jelenik meg.

Gencaica András, képviselő.

Gencaica A. György, hálgyminister.

Dr. Gyorgyevics Vladán, a szerb kormány elnöke.

Petrovics Vukasin, pénzügyminister.

Zeivanovics Zeivan, közgazdasági minister.

Nestorovics Szima, a szkupatina elnöke.

Radulovics Dragomir, Belgrád képviselője.

Gyorgyevics András, közoktatási minister.

Rajovics Dragomir, a szkupatina elnöke.

Spalics Ismail Ali, képviselő.

Katicsa Péter, képviselő.

ARCZKÉPEK A SZKUPSTINÁBÓL.

Nisi és belgrádi lényképek után.

HENRIK POROSZ HERCZEG.

Visszatért hosszú keleti útjából a német császár öcsése, Henrik herceg, a német hajóhad admirálisja, a ki bátyja nagy tervei előmozdítása vegett ment Kínába.

1897 december 16-ikán kelt útra a kieli kikötőben s 1898 márczius 8-ikán érte el útazása célját, Hongkongot. Itáig a «Deutschland» nevű panczélos hajón ment s kísérelője a «Gefion» czirkáló-hajó volt; Hongkongban meg a «Kaiserin Augusta» czirkáló csatlakozott hozzá. Hongkongban két hónapig maradt a herceg, miatt meglatogatva a kínai új német gyarmatot; a kiao-csao-vidéket, a hol a német tisztok és polgári tisztviselők lelkesen ünnepelték. Innen Takuba ment, a hol partra szállva, vasúton folytatta útját Pekingig. Valóságos diadalmenettel vonult be a kínai fővárosba, a melyen küldetése legfontosabb részének elvégzése várt rá. Május 15-ikén tette meg látogatását a kínai császárnál, a melynek egyik nevezetessége az volt, hogy ezúttal először fogadott a «Menny fia» vele egyenrangú gyanánt egy idegen herceget, a merev kínai szertartások ellenére. Sőt a császár még viszonzta is a látogatást. Hasonlóan nevezetes volt az a kihallgatás, melyet Henrik herceg a császár anyjánál tett, — a ki azóta teljesen magához ragadta a főhatalmat. Még egy hetet töltött Pekingben a porosz herceg s aztán visszatért hajójára, hogy meglátogassa a port-arthuri orosz, és a wei-hai-wei-i angol birtokokat, nemkülönben azoknak a porosz matrózoknak a sirját a Santung-hegységben, a kik pár évvel előbb az «Itis» hajón a tajfun szél áldozatai lettek. Keleti Szibériába is ellátogatott egész Vladivostokig, a szibériai vasút végállomásáig, a hol az oroszok lelkes fogadtatásban részesítették.

November végén Sanghaiban avatta föl az «Itis»-emléket, s aztán visszatért Hongkongba, a hol kedves és megható karácsonyi ajándék várta: ifjú felesége, a ki kedvéért megtette a fáradságos, nagy utat, magával hozva a férje matrózai számára küldött karácsonyi meglepetéseket is. Még ott volt a herceg 1899 márczius 4-ikén, mikor megérkezett Henrik herceg kinevezése a czirkáló hajóraj parancsnokává. Hét hajó került most a herceg vezénylete alá.

Hajó-gyakorlatok és tanulmányok foglalták el a herceg idejét egész július kezdetéig, a mikor látogatást tett a japáni udvarnál Tokióban, meglátogatva Japán több vidékét. Deczember végén télt le a herceg küldetésének ideje s akkor indult vissza a «Deutschland» hajón, útközben meglátogatva Siam királyát. Singapurban átszállt egy Lloyd-gőzösre s azon jött vissza Európába. Genuában szállt febr. 7-ikén partra s innen Bécsbe utazott, meglátogatni Ferenc József császárt és királyt, a ki az osztrák-magyar hajóhad ellentenger-nagyává nevezte ki s rendkívül szívélyesen fogadta. Bécsből végre egyenesen Berlinbe utazott, a hol feleségén s időközben született fián kívül bátyjának és uralkodójának elismerése fogadta. Berlinben az udvar és a polgárság nagy ünneppel fogadta, majd Kielben rendeztek tiszteletére nagy ünnepélyeket, melyekben a császár is részt vett, a diszemből alkalmasan lelkes szavakkal méltatva hercegi öcsése érdemeit és tolmácsolva neki a német nemzet köszönetét.

Henrik (Albert Vilmos) porosz hercegről följegyeztük itt, hogy III. Frigyes császárnak és ne-jének, Viktoriának másodszült fia. 1862-ben született Potsdamban. Középkolai tanulmányait bátyjával, a mostani német császárral együtt a kasseli nyilvános gimnáziumban végezte s 1877-ben a tengerészethez ment. 1878–80 között megtette első világköri útját s 1888-ban a sarkvidéken járt. 1889-ben tengerészi kapitány és ezredes, jelenleg már tengernagy s a német hadihajók főparancsnoka. 1888-ban unokahugát, Irént, IV. Lajos hessenzi nagyherceg leányát vette nőül.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRGYAK.

A magyar iparművészeti társulat időszaki kiállításai elejétől kezdve természetesen hatnak a hazai iparművészet fejlődésére s egyre több

eszmével gazdagítják úgy tervező művészeinket, mint iparosainkat.

A legutóbbi karácsonyi kiállítás nem lehetett nagyon gazdag, mivel egy részről a Szent-Péter-várot rendezett magyar iparművészeti kiállítás meglehetősen sok erőt elvont, más részről a párisi világkiállításra való készülődés is sokkal inkább elfoglalta művészi iparosainkat, hogy sem itthon is nagyobb számmal szerepelhettek volna. Mindazáltal elég szépen sikerült a karácsonyi kiállítás és számos oly tárggyal lepte meg az érdeklődő közönséget, a melyek teljes figyelmet érdemelnek.

Ezúttal első ízben voltak teljesen berendezett interieurök, szobaberendezések kiállítva. Mindegyiket más-más művész tervezte. A mostani kiállítás szemmel látható volt a modern iránynak térfoglalása. Helyenként már magyaros jellegű tárgyakat s modern stílusú munkákat, melyek jelleget bizonyára erősbödni fog.

A tervezők között kivált Horti Pál (Uriszoba, előszoba); *pálmaalványaiban* új formákat visz bele a vasművészetbe. Czélszerűbb, mint az eddig divot barokkos czikornyás vasmunkák. *Könyvszekrénye* előkelő, művészi hatású. Olesón előállítható és czélszerű. Megvette egy bécsi bútorkirály (Fr. Ottó Schmidt). Eredeti ötlet rajta az üvegeken áthúzódó vasalás. *Tapétáján* meglátjuk a természet tanulmányozása. *Petroleum lámpája* eredeti alakítás.

Horti mellett feltűnt mint új tehetség Spiegel Frigyes, aki a szalont tervezte. Kevésbé eredeti, mint Horti, meglátjuk munkáin Van de Velde-nek, a hírves belga művésznak a hatása, a kit egyben-másban utánoz. Jók a színhatásai. Nagy örömját az iparművészeti múzeum vette meg: tojka kitűnő asztalos munka, a nehezen megmunkálható Padduck-fából készült. Nagy haladás volt a bormunkákban. Meglátjuk a művészi hatás. Több börtárgyat, így kályhaellenzőt, szivar- és pénztárczát Nagy Sándor művész tervezett. Csak a művészi tervezés adja meg a jó technikai munkának a valódi becsét.

Bromzunkákban ma már versenyezhetünk a külfölddel. Jóságra és őrre nézve. Ez a magyar iparművészeti társulat érdeme, a mely művészi mintákról gondoskodik. *Arató, furulyás* és más falusi népeleti alakok készültek sikerült kivitelben.

Művészi hatás látszik az ezüstmunkákon is, a melyek eddig egészen Bécs befolyása alatt állottak. Selejtes munkákat utánoztak eddig. Most magyar művészek foglalkoznak a tervekkel s meglátjuk a nagy haladás.

A KISFALUDY-TÁRSASÁG NAGYGYÜLÉSE.

Február 11-ikén ötvenharmadik nagygyűlést tartotta a Kisfaludy-Társaság. Az Akadémia dísztermében százakra menő hallgatóság gyűlt össze s nagy érdeklődéssel kísérte az ülés folyását.

Az elnöki helyet Szász Károly másodelnök foglalta el. Az elnöki megnyitó első része Gyulai 21 éves elnöki működése méltánylásának volt szentelve. Aztán így folytatta:

«Én tizenhét évig ültem mellette s óhajtottam volna vele együtt lépni vissza. De szervezetünk alapszabályai az elnök távolléte, vagy akadályoztatása esetén — a másodelnököt kötelezik az elnök helyettesítésére, új elnök választása pedig a februári nagygyűlés utáni napokra lévén kitűzve, kötelezőségeztetem e székhez szegzett, s így az alapszabályokhoz tartva magamat, helyettes-elnöki utolsó kötelességemet íme ma teljesítem, már akkor kijelentvén, hogy sem elnöki, sem másodelnöki tisztre tovább nem számítok s azt semmi esetre el nem fogadhatnám.» Majd nagyérdekű visszapillantást vetett a Kisfaludy-Társaság multjára. Kezdetben a társaság széptudományi és költői pályázatokat tűzött ki minden évben s a még ekkor fejlődésben levő szépirodalom irányában elég szigorú ítéleteivel bírálta meg és jutalmazta a pályázókat. Havi rendes nyilvános ülések nem tartottak, de a tagok szorgalmasan dolgoztak s erdetiekre és fordítottak az évkönyvekben adtak közre. A 30-as és 40-es évek e minden irányban föllendülő hazafias, úgy politikai, mint irodalmi előhaladás és erősülés korszakát a 48-as szabadságharc felbuzdította s a 49-iki fegyverletétel s arra következett ostromállapot hosszabb időre fölfüggesztette a társaság munkásságát. 1860-ban a társaság ismét engedelmet nyert új alakulásra s félbenmaradt munkássága folytatására. A szépirodalom legjelbesjreit megválasztotta tagjai közre, elnökeül b. Eötvös Józsefet, ennek halála után

b. Kemény Zsigmondot, aztán Lukács Móriczot, Gyulai Pált. Az 1848 előtti tagokból csak egy él: Tóth Lőrincz, az 1860-beliekből is csak három: Jókai, Gyulai, Szász, az 1862-beliekből csak két: Dobsa és Léway, vannak még életben! Majd rátér az irodalomban és művészetben legújabbban föltámadt irányra. «Egyetlen egy szóba akarom foglalni, mondá, a festészet s a szépirodalom ez aggasztó tévedéseit — ez a *szeccessió-irány*. Festőművészeinkről, a kik nem tartoznak a mi társaságunk meglétele alá, csak azért merek említést tenni, mert úgy tetszik nekem, hogy szépirodalmunk s kívül hírlapjaink egy része is attól kezd venni az irányát s kölesönözni szellemét, modorát, — általánosan szólva — téves betegességét. De a szorosban vett szépirodalomban, a színmű-, valamint a regényirodalomban, sőt a lírában is sok jelét látjuk a *szeccsessió* nyomának s nem ritkán annak századévi teljes irányát. Kisfaludy-Társaságunknak sem főelőadásai, sem kiadásai körében föltűnő nyomat nem látjuk a művészetben és irodalomban már elharpódzó szeccsessziónak. Vajha társaságunk ma is hatvan éves pályájának szellemében s nyomain maradna. S ezt reméljük is; mert ez a szeccsessió csak járvány, a mely dühöng egy ideig, de aztán elmúlik s többé vissza nem tér, mert a közvélemény is elfordul tőle s az izlés megtagadja.» Kívánva végül, hogy a társaság maradjon hű a hagyományához, megnyitja a gyűlést. (Éljenzés.)

Boethy Zsolt titkárri jelentése következett. Több mint húsz éve, hogy ezt a tisztelet jelvisz és közgyűléseken. Most is a töle megszokott szép formában és szép előadással foglalta össze a társaság életének egy évi eseményeit.

Először is a társaság elnökének, Gyulai Pálnak távozásáról emlékezett, mely sajnálkozással. Azután a társaságot ért veszteségekről számolt be. A halál három tagot vitt el a mult évben: Bartalus Istvánt, Patterson Arthurt és Péterfi Jenőt. A két megürsedett helyre a társaság Benedek Eleket és Riedl Frigyeset választotta tagjai közé. Egyebekben összegyűzve a társaság mult évi működését, emondja, hogy a Kisfaludy-társaság az irodalmi és művelődési ünnepélyeken mindenütt részt vett, és készül annak a napnak megülésére is, a mely ez év deczemberében *Vörösmarty* születésének századik évfordulója. Az ő dícsőítésével fejezte be jelentését. Nagy költőink közt, úgymond, ő volt az egyetlen, Zrínyitől Petőfigig, ki bronzőre nem büszke hittel, hanem méla lemondással gondolt. Egész költészet, hangjainak bálmalatos változatosságával, lírai és epikai remekeivel: legdícsőbb hagyományainak egyike, költészetünk fénykorának kelő napja.

Hegedűs István tetszésellettadta elő «Achilleion» című Erzsébet királyné korfai kastélyáról irt elegiáját. Lapunk mai száma közli a költeményt. De hozzáadjuk még magyarázatát, hogy a kastély udvarán van a haldokló Achille szobra (Hester Ernő műve), előcsarnokában Achilles diadalmenete az elesett Hektor fölött (alfestmény), kertjében a trónörökösnek mellszobrával ékesített emléke és a park egyik fordulóján kupola alatt Heine szobra. «Magányos könyvessepp» motivumát fejezve ki. Hegedűs e mozzanatokat egészen képbe foglalván, föltűnteti Thestist, Achilleus anyját, a tengeri istenasszonyt és a királynét, a mint fiaikat siratják.

Berzevicy Albert tartotta most székfoglalóját «A szíriének hazájában» ezimen. Olaszországi útjának egyik szépen megirt részét hallotta a közönség. A sorrentói félsziget környékére vezet, a melynek kiemelkedő sziklái alatt tanyáztak — a monda szerint — a halandóknak nézve büfös hatalmat gyakorló szíriének. Emondja e titkos vonzóerejű nőköltői szíriének. Emondja e a vidéket a hitrege klasszikus talajává avatta. Majd átvezet Capri szigetére, mely hajdan a vérszomszjas Tiberius császár tartózkodási helye volt. Leírja aztán Amalfiban és Salernóban nyert benyomásait.

A felolvasást éljenzetéssel fogadták, s utána Szász Károly mint elnök üdvözölte Berzevicyt s átadta a tagsági oklevelet. *Berzevicy* válaszában azt mondta: «Engem az irodalomhoz mély lelki szükség vonzott mindig fokozódó erővel, s mikor e társaság tagjává megválasztattam, olyan valamiért jutalmaztak, a mi magában véve is jutalom.»

Kozma Andor «Katonák» című költeményét, *Bársony* István «Nyílak a rózsabimbó» című elbeszélését, melyben lelki küzdelmek rajzát adja, és *Szabolcska* Mihály két költeményét, melyek egyikét fentebb közöljük, a hallgatóság mind tetszésel fogadta.

Most *Vargha* Gyula másodtitkár tett jelentést a pályázatok eredményéről.

Bulyovszki Lillának költői elbeszélésre kitzűtött díjat a bíráló-bizottság «Egy királyleány története» című költeménynek ítélte. A pályanyertes költemény szerzője — mint a jelölés levélből kitűnt — *Somló* Sándor. A Somogyi-jutalmat a «Balassa

Bálint életrajza» című dolgozat nyerte el. Fölbontván a jelölés levél, abból *Schleiminger* Bella kisaszonny neve tünt ki, a ki *Sárossy* Bella néven szerepelt az irodalomban s lapunk mult száma is közölt tőle cikket.

Ezzel Szász Károly megköszönvén a hallgatóság érdeklődését, a gyűlést véget ért.

Gyűlés után a társaság tagjai s az irodalom több barátja az «István főherceget» fogadóban gyűlt össze lakomára. A felköszöntések sorát *Hegedűs* István kezdte meg, kezében a Gyulai-serleggel. Meleg és tartalmas megemlékezéssel idézte föl az ötvenévi év előtt elhunyt *Vajda* Pétert, a természetet mély érzéssel költőjét.

Vajda épen bünporban hozandó ítélet alatt állott, mert tanszékéről mondott beszédei miatt üldözöbe vették. Akkor még rab volt a szó, de szabad a közlem, míg ma szomorú tünetei vannak annak a hajlamnak, hogy szívben és felfogásban állítsuk föl az áthághatatlan, de ép azért nehezebben lerontható válszifalakat, melyek a nemzet fiait elválasztják egymástól, holott ma a szó teljesen szabad.

Vajda Péter nem tartozott ugyan irodalmunk legnagyobbjai közé, de magyar szívével és lelkével, véghetetlen hajlamával és képességével annak, hogy gyöngéd tudjon lenni a bálványá iránt: a magyar földről zengett himnuszokat. Nem hatott el hangja ez ország határain túl, de a kik itt élnek és magyarul éreznek, azok megértették, megértik ma is, ámbár a divatos áramlatok megnehezítették már, hogy a multba vivő bemohosodott utakon eljussunk az ő természeteszeregetük, az ő működésének s ezzel kapcsolatban lelkének a megértéséig. A társaság tagjai lelkesen éljeneztek a tartalmas beszéd végén a szónokot.

Ezzel aztán a nap szorosban vett ünnepi része véget ért. Kezdedött a bankett, sok felköszöntéssel, a melyek vidám hangulatauk voltak elejétől végig.

Tisztújító gyűlést is kellett tartani a Kisfaludy-társaságnak február 14-ikén, miután két elnöke lemondott, s e helyek betöltésével más helyek megüresedése is számítani kellett. A tisztújító gyűlést *Gyulai* Pál mint korelnök vezette.

Boethy Zsolt fötitkár bemutatta a számadásokat. Tavaly a bevétel 24.390 korona, a kiadás 23.005 korona volt. Az 1900. évre ugyanennyi bevételt és kiadást irányoztak elő. Gyulai Pál indítványára elhatározták, hogy 1200 korona költséggel megjavították Kisfaludy Károly szobrát.

Következett az ülés fötárgya: a tisztújítás. *Rákosi* Jenő az elnöki tisztségre *Boethy* Zsoltot, a másodelnökre *Vadnay* Károlyt ajánlta. *Vadnay* Károly kijelenti, hogy nagy megtisztelésnek tartja a jelölést, de betegeskedése gátolná kötelességei teljesítésében, s így a jelölést nem fogadhatja el. Erre *Szász* Károly *Berzevicy* Albertet ajánlotta a másodelnök állásra. Ő csak egy esztendője van ugyan benn a társaságban, de már eddigi működésében oly jeleket adta vezető képességének, hogy erre a tisztre őt kívülálatn alkalmasnak tartja. *Rákosi* Viktor *Berzék* Árpádot ajánlotta, a kit úgy társadalmi állása, mint hosszú irodalmi működése is méltóvá tesz e tisztes állásra. *Bartók* Lajos fötitkárnak *Vargha* Gyulát, *Szász* Károly másodtitkárnak *Kozma* Andort ajánlja. Ezután megkezdődött a szavazás, melynek eredménye a következő volt: Elnök lett: *Boethy* Zsolt (31 szóval). Alelnök: *Berzevicy* Albert (21 szóval). Fötitkár: *Vargha* Gyula (32 szóval). Másodtitkár: *Kozma* Andor (20 szóval).

Az eredményt kihirdetése után *Boethy* Zsolt szép szavakban mondott köszönetet a kitüntetésért. Hat elődjének a képe lebeg előtte, — mondá, az eddigi elnökök után helyzete rendkívül nehéz, de bízik abban, hogy a társaság hagyományaihoz való hűsége és odaadása, s a társaság részéről tapasztalt rokonszerep erőt adnak neki a rá várakozó feladatok teljesítésére. Ő a maga feladatát inkább a haladó időhöz való alkalmazkodásban, mint az azokkal való ellenkezésben fogja keresni. Első szavával mindjárt arra figyelmeztet, hogy a Kisfaludy Társaság *baráti körből alakult*. Emlékezzék meg erről a társaság. Ne az ellentétek élesedjenek ki, hanem a baráti összhang, az egymás iránt való szeretet és becsülés érzése domináljon ebben a társaságban a nemzeti irodalom javára. *Berzevicy* Albert, *Vargha* Gyula és *Kozma* Andor köszönő szavai után megalkotották a gazdasági- és könyvkiadó-bizottságot.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Költemények. Jeles tudósunknak, Herrmann Antalnak hasonnevű s szintén széptehetségű fia, ifjabb *Herrmann* Antal egy csinos kis kötetbe foglalva nyilvánosságra bocsátotta szerelmi dalait, megtoldva pár hazafias költeményével. A fiatalos érzések lángja, — olykor füstje — csap felénk e kis

HENRIK POROSZ HERCEG.

költeményekből. Eleven, mozgékony képzet játéka s az érzések folytonos rezgése, hullámzása tárul föl előttünk; de érzései nem forrtak ki eléggé s nem is mindig találunk megfelelő formát. Nem egyszer azzal az elkoptatott fogással él, hogy egy-egy ismert költeménynek folytatálos sorait végzi minden versszakát. Így kapjuk húsz strófában felhívta Petőfinek «A virágnak megtiltani nem lehet» kezdetű híres dalát. De az ilyen mesterkedés egyszerű rím-játék, nem költészet. Van azonban a kötetnek olyan darabjai is, melyekben már a fiatal költő a saját hangján szól hozzánk, szép, kerékded dalformában, nem csekély közvetlenséggel. Ilyenek például, hogy csak néhány idezzünk a kötetből a «Várj meg», «Szeress ténst», «Kértem szerelmed», «Felejsz el», «Mirtusz», stb. címűeket. Egyet ezek közül be is mutatunk:

Felejtsek el.

Bántottalak édes madárkám,
Te is bántottál engemet.
Felejtsek el, a mit vétettünk;
Felejténők, de nem lehet.

Kis anyagom, felejtsek el hát
Az átvirrasztott cskéket,
Felejtsek el, a poklok kínját.
Felejténők, de nem lehet.

Feledjék hát a multak álmat,
Hisz álmotunk már eleget,
Felejtsek el, hogy láttuk egymást;
Felejténők, de nem lehet.

Magyar Iparművészet. A magyar iparművészeti társulat folyóiratának, a *Magyar Iparművészet*-nek ez évi első s második száma kettős füzetben együtt jelent meg. Bár a folyóirat eddig is, úgy jeles cikkekkel, mint művészi illusztrációkkal fogva, előkelő helyet foglalt el szakirodalmunkban, a mostani füzet az előző évfolyamokhoz képest új haladást mutat gazdagodó tartalmával. *Fittler* Kamil szerkesztő és *Györgyi* Kálmán főmunkatárs a szakszerű folyóiratok elsei köze emelték az irodalmi vállalatot.

Cikkeket írtak e füzetbe *Diner Dénes* József, az iparművészeti társulat karácsonyi kiállításáról, *Hovási* Lajos a modern székéről, *Radics* Jenő a szentpéteryai kiállításról, *Dr. Meller* Simon a római iparművészeti iskolát ismerteti; *Sályom* Gyula Herkomesnek egyik remekművét írja le; *Györgyi* Kálmán a bécsi iparművészeti kiállításról és *Lyka* Károly egy olesó bútorra hirtetett érdekes pályázatról emlékezik meg. A rovatok a szokottnál is gazdagabbak, az illusztrációk és a szöveg közre nyomott díszítések pedig olyanok, hogy a *Magyar Iparművészet*-et méltán egy sorba állíthatjuk az előkelőbb külföldi művészeti folyóiratokkal. A lap a társulat tagjainak ingyen jár, előfizetési díja egy évre tíz korona. Ez új füzetből néhány magyar

iparművészeti tárgy rajzát is bemutatjuk mai számunkban.

Magyar Törvényvár. (Corpus Juris Hungarici.) A magyar törvényeknek eme becses gyűjteményéből, a melyet a Franklin-Társulat kiadásában *Márkus Dezső* dr. kir. törvényszéki bíró szerkeszt, megjelent az 1890. évi törvénycíkekkel tartalmazó kötet is, a már megszokott díszes kiállításban.

A szerkesztő ezt a kötetet is nagy gondossággal, tömör stílusban irt jegyzetekkel és magyarázatokkal látta el, a mi a törvényvár kiadásának jellemző sajátossága; a mellett ebből a kötetből sem hiányoznak az utalások a korábbi évek törvényhozására, hogy a törvény alkalmazója rögtön tisztában legyen annak összes vonatkozássaival s nem maradtak el a megfelelő rendelkezésekre való utalások sem. Ehhez a kötethez is mellékeltek az évenként megjelenő pótlások az 1836 óta alkotott törvényekhez (ezúttal 1836–98.). A közönség jól ismeri e törvénykiadásnak előnyeit, a melyekhez az is tartozik, hogy ára olesó, noha a legdrágább külsőben jelenik meg. Az 1899-es kötet ára fűve 7 korona, díszes felbörkötésben 9 korona.

A bünvádi ítéletek szerkesztése című alatti dolgozat föl dr. Balázs Elemér budapesti kir. alügyész az új bünvádi perrendtartásnak idevonatkozó szakaszait. A munka, a mely a Franklin-Társulat kiadásában hagyta el a sajtót, példák kíséretében részletesen ismerteti mindazokat a törvényes szabályokat és gyakorlati elveket, a melyek a kir. törvényszéki, kir. járásbírósi és az esküdtbírósi eljárás során hozott bünvádi ítéletek írásfoglalásánál szem előtt tartandók. A munka, mely a maga nemében elsőül jelent meg, hasznos szolgáltatást tehet az ítélet-szerkesztésre hivatottak kezében. Ára 1. korona 60 fillér.

A rendőrség az új bünvádi perrendtartásban. Szerkesztette dr. *Hosberg* Károly aradi ügyvéd. Ez időszerű kis munka 275 lapon tárgyalja azt, a mit az új bünvádi perrendtartásra nézve a rendőri hatóságoknak, a csendőrségnek, a törvényhatósági, rendezett tanácsú városi és a községi rendőri hatáskörrel bíró hatóságoknak és hivataloknak, nevezetesen a községi előjáróságoknak és a rendőri alkalmazottaknak tudniok kell. A vászonkötésű kézikönyvnek, mely *Singer* és *Wolfner* kiadásában jelent meg, ára 2 kor. 40 fillér.

Horvát történelmi repertorium. A Magyar Tud. Akadémia történelmi bizottságának megbízásából írja dr. *Margalts* Ede egyetemi tanár. Budapest, 1900. — E 787 lapnyi könyv I. kötete egy két kötetre szervezett munkának, mely a horvát történelmis termékeit ismerteti részint címek szerint, részint rezgészerű kivonatokban. Az I. kötet az 1850-től 1888-ig terjedő időközét foglalja magában, gondos tárgy- és névmutatóval, mely a könyv használhatóságát igen megkönnyíti. A munka főleg a hazai történelem szakértői művelőinek van számára. Ára 15 korona.

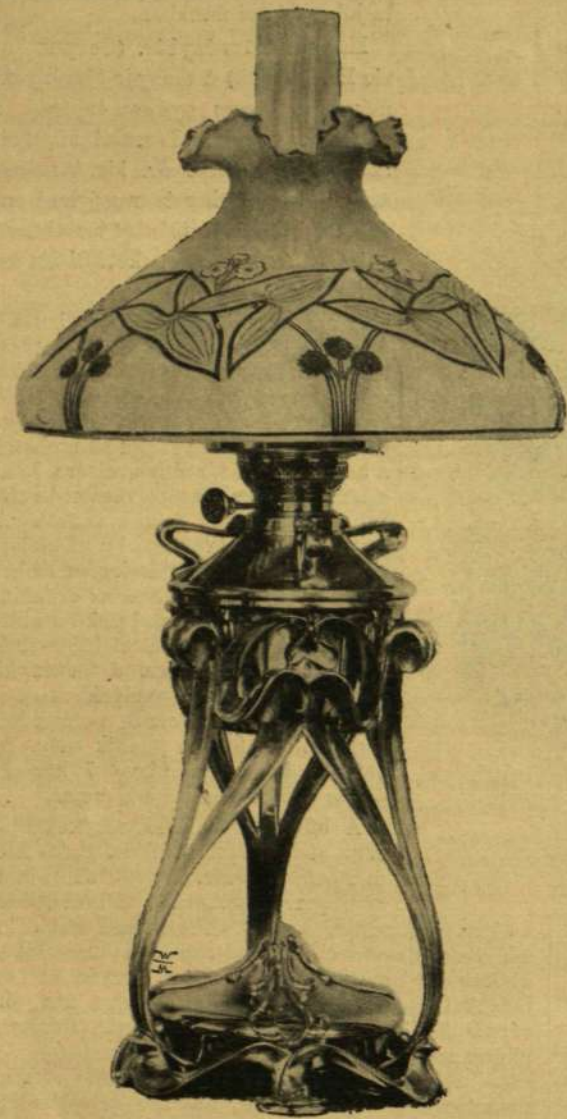
A Magyar Tud. Akadémia kiadásában továbbá megjelent a *Matematikai és természettudományi értesítő* szerkeszti *König* Gyula osztály-titkár, XVII. kötet 5. füzet. Az Akadémia 3-ik osztályában tartott értekezésekből a *Daday* Jenő, *Kövesligethy* Radó, *Ónodi* Adolf, *Bauer* Mihály és *Szarvasy* Imre felolvasását közli.

A homályban ezimen tíz kis elbeszélés jelent meg *Sudermann* Hermantól, a németek felkapott írójától, kinek «Keresztelő János» című drámája ép most került előadásra a Nemzeti Színházban. Az elbeszélések *Hann* Peppi fordította magyarrá s az Athenaeum Olvasótársának legújabb kötetét foglalják el. *Sudermann* mint elbeszélő sokkal biztosabb helyet vívott ki magának, mint a színpadon. A könyv ára 50 kor.

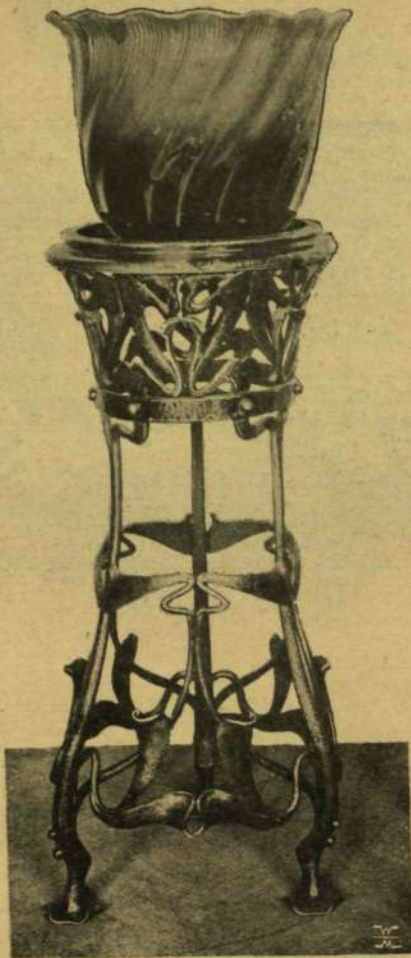
Bűnös szerelm, dráma 4 felvonásban. Írta *Császár* Imre, a Nemzeti Színház művésze. Drámája a mult évben került színre a Nemzeti Színházban, most pedig csinos kiállításban ifj. *Nagel* Otto bizományában jelent meg s 2 koronáért kapható.

Hajnalkésadás, társadalmi színmű 3 felvonásban. Írta ifj. *Korányi* Frigyes. *Korányi* kinyomatott s ínműve nincs teltség nélkül írva, de a színpad értékét csakis maga a színpad dönthetné el. Az Athenaeum kiadása. Ára 2 korona.

Nemzeti Színház. Február 9-ikén volt első előadása egy hírneves német író, *Sudermann* Herman «Keresztelő János» című bibliai drámájának. *Krisztus* érkezését megelőző nagy időkbén élt *János*, hirdetője a közeledő nagy eseményeknek és

Petroleum-lámpa. Tervezte Horti Pál.

Pálmaállvány kovacsolt vasból. Tervezte Horti Pál.

Ora. Tervezte Spiegl Frigyes.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRGYAK. — A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT LEGUTÓBBI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

előkészítője Krisztus megjelenésének, élő megtestesülése az evangéliumnak, mígnem Heródes foglya lesz, a ki hóhér-palossal végezteti ki. A bibliai igazságok és szépségek mély benső értelmének és jelentőségének külső eseményekben való feltüntetése azonban nagy költőknek sem igen sikerült. A valóságos áhitat hogyan változhat művészi élvezetté a színpadon, ezt Sudermann sem oldhatta meg. Tragédiáját, melyen a biblia kenetessége és a rajzolt korszak misztériuma sokszor áthatotta a szerzőt, nem közönséges erővel írta meg, a mint a népies jeleneteket, melyekben a vívódó, romlott és jobb időt váró lelkeket festi, a mikor minden érzést egy, a megváltó korszak reménye ragad magával. Hanem János alakja, a ki hirdeti, hogy a jobb idő, az ige és az isten-ember eljövendő lézen, a biblia sejtelmes misztériumából kiesik és színpadiasan szaval. Váradi Antal, a Nemzeti Színház dramaturgia szépen fordította le a német drámát.

A nyomorgó, elégtelenségű nép hisz Jánosnak, az „eljövendő” hirdetőjének, még esodákat is vár tőle. A szent próféta egy szerelmi dráma hőse és vértanúja lesz. A bibliai tudjuk, hogy Heródes király udvarában ott élt az ő bátyjának, Fülöpnek felesége Heródiás és leánya Salome. Heródes feleségül akarja venni Heródiást, de János, a szent ember, és pap ellenzi ezt. Heródesnek azonban Salome is tetszik. Mind a két asszony beleszeret a lángelkű Jánosba, tehát anya és leánya. A szent férfi elutasítja őket, s a kegyetlen Salome — mint a bibliaól ismeretes — ezért kéri Heródestől János fejét egy lakomán. A dráma azzal végződik, hogy a lakomán mulatókhoz felhatol a nép hosszánna, melylyel a megérkezett Krisztust üdvözlik. Az előadásban Jászai Marit, ki hatalmas erővel adta vissza Heródiás alakját és Márkus Emiliát, ki a sóvár Salome személyiségét ábrázolta, méltán sokszor tapsolta a közönség. Somló (János) is sikerült szerepét sok helyen meggyőzővé tenni. Ujházi, Ivánfi, Szacsai, Gabányi, Császár, Zilahi, Mihályfi, Szigeti Dezső, Maróti szintén tetszetek, valamint a darab kiállítására.

Próbaéneklés az Opera-színházban. Szerződési ezülből pár nap előtt az Opera-színház szakértő bizottsága előtt több énekesnő próbaéneklést tartott. A budapesti közönség előtt is jól ismert s külföldi operáknál sok sikert szerzett Finták Ágnes nagy

terjedelmű, drámai hangjával vált ki. *König* René eleven előadásával, *Márkus* Aranka erőteljes szoprán hangjával, *Schneker* Malvin tiszta énekével tetszett a bíráló bizottságnak.

Népszínház. Két estén a kolozsvári színház egyik jeles tagja játszott mint vendég a Népszínházban. Szentgyörgyi évtizedek óta tagja a kolozsvári színháznak, s mint a magyar népelet től metszett ábrázolója ismeretes. Meg is becsülik Kolozsvárt, s a mint itt Budapesten láttuk, itteni pályatársai is szeretettel veszik körül. Babér- és ezüst koszorúval tisztelték meg és ünnepelelték lakomán is. Nem szerződési ezülből játszott a Népszínházban, csupán vendégül akarta magát bemutatni. Kolozsvár társas életének gyöngéd, de szíves hangját a kolozsvári „Magyar Polgár”-ban tolmácsolta b. *Bánffy* Dánielné, b. *Bánffy* Dezső főudvarmester édes anyja, hogy ne engedjék elszakadni ezt a színművészt Kolozsvártól. Talán nem is lehetne, mert élete legszebb korából ott gerjedt vonzódása a kolozsvári színházhoz. Itt a Népszínházban február 13-ikán lépett föl először a „*Czigány*”-ban, Szigligeti régi híres népszínművében. A színház egészen megtelt. Szentgyörgyi méltóvá tette magát a nagy érdeklődésre s bebizonyította, hogy mennyi érzéssel figyelte meg a népeletet. Az öreg cigányban a népfaj sajátos jellemzését foglalta össze. Másik nap Szigligetinek egy másik népszínművében, a „*Csikós*”-ban tapsolta a közönség. Előadás után tiszteletére a „Metropole” fogadóban lakomát rendeztek, Budapest színházainak sok tagja gyűlt össze, s ott várták Szentgyörgyit koszorúkkal, szíves üdvözléssel.

A műcsarnok új kiállítása. Február 10-ikén nyílt meg a műcsarnokban a tőlünk elszakadt, Münchenben élt *Liezen-Mayer* Sándor festményeiből, vázlatából, rajzaiból egy érdekes kiállítás. Ezek nagyobb része eladó, más részek magánosok tulajdona. A gyűjtemény eléggé mutatja a szép pályát, melyen Liezen-Mayer anyai sikert aratott ízléses pathosával, gyöngéd felfogásával, és a kifejező illusztrációkkal, melyeket Göthe, Schiller költeményeire készített.

Három terem telt meg képekkel, rajzokkal. Az első teremben a befejezett képeket s a nagyobb vázlatokat látjuk. A második termet a kisebb olajvázlatok, a harmadikat a művész rajjai töltik meg. A két terem anyaga már a megnyitás alkalmával teljesen elkelt. Külön termet töltötek meg a pár héttel ezelőtt elhunyt *Györök* Leó főrealiskolai

tanár tehetséges festőművész olaj- és akvarell-tájképei. Ezek többnyire tengeri tájak, melyeket előszeretettel és finom megfigyeléssel festett. A kiállítás e hó 28-ikáig marad nyitva.

A Nemzeti Szalomban március első napjaiban nemzetközi kiállítást rendeznek rajzokból. A legnevezetesebb rajzok műveit mutatják be. A magyar rajzok és illusztrációk mellett ott lesznek angolok, hollandok, németek, spanyolok, skótok, amerikaiak és nagy számmal francziák. — *Székel* Bertalan jeles történelmi festőnk műveinek gyűjteményes kiállítására is együtt van már az anyag. Nemcsak a mester becstelése rendelkezésre összes birtokában levő képeit és vázlatait, de a közoktatásügyi kormány és a magánosok is, a kiknek *Székel*-féle képek vannak, szívesen hozzájárultak a kiállítás teljessé tételéhez.

A Képzőművészeti Társulat új tisztái állást szerveztek, melynek feladata, hogy a műcsarnok kiállításain megvásárlásra kerülő művekről felvilágosítást adjon, azok eladását közvetítse. Ez eddig érdekes művésznők, *Telepy* Károly feladata volt, de mivel a kiállítások rendezése nagyon igénybe veszi az immár 73 éves művészt, mellette új üzletvezetői állást szerveztek, s ennek betöltését a képzőművészeti egyesületre bízták, melynek tagjai kizárólag művészek. Az egyesület e tisztre 44 szóval 28 ellenében *Paar* Géza festőművészt választotta meg, a ki már 7 év óta lapunknak művészeti munkatársa.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia febr. 12-ikén kettős ülést tartott. Az összes ülésen, melyen báró *Eötvös* Loránd elnökölt, az Akadémia idei költségvetését terjesztették elő. A rendes bevétel 326.000 korona, rendkívüli 15.463 k. Összes bevétele tehát 341.463 k. Az Akadémia kiadása 338.462 k. Az alapítóke szaporítására fenmarad 3001 k. Ezenkívül a második osztály ülésezett *Pauler* Gyula elnöksége mellett.

Ezen *Fejérváry* László „III. Béla okleveleiről és a királyi kancellária akkori állapotáról” értekezett. III. Bélától mindössze kilenc eredeti oklevél maradt fenn, s még 13 oklevélnek ismerjük szövegét hiteles átiratokból és másolatokból, s így az egész oklevéltanynak mindössze huszonkét darabából áll. Két oklevelet az értekező talált a veszprémi kóp-

tan levéltárában s nagyon érdekesek, mert kitűnik ezekből, hogy III. Béla adta ki azt a rendeletet, hogy minden előtte tárgyalást úgy elintézését irásba kell foglalni. Ez a rendelet maga után vonta a kir. kancellária új szervezését és a királyi oklevelek szövegének végleges megállapodását. *Asbóth* János értekezett még „A föld, mint társadalompolitikai és nemzeti kérdésről.” Értekezésében a nagybirtok misszióját fejtegette a nemzeti életben.

A történelmi társulat febr. 15-ikén tartotta közgyűlését gróf *Teleki* Géza elnöklésével, ki fájdalommal emlékezett meg a veszteségről, mely a történelmi irodalmat s főleg a társulatot érte *Szilágyi* Sándor halálával. Majd utalt a mostani évforduló nagy jelentőségére: most 1900-ban ünnepli a nemzet kilencszázadik évfordulóját annak a nagy eseménynek, hogy Szent István a Rómából kapott koronát fejére tette. A történelmi társulatot irányító szerep illeti meg első királyunk emlékeztetőnek megülésében. *Nagy* Gyula titkár fölolvasta azután évi jelentését. A közgyűlés köszönettel vette tudomásul, hogy *ludányi Bay* Ilona 1000 koronát adott a társulatnak abból a célból, hogy ez összegget II. Rákóczi Ferenc életrajzána megírására tülze ki. A társulat vagyona a múlt év végén 56.900 frt. volt, bevételi előirányzat 1900-ra 46.437 korona kiadás 39.345 korona. Ezután újra megválasztották a régi választmányt; az elhunyt *Szilágyi* Sándor helyébe *Erdélyi* Pált. Végül *Angyal* Dávid fölolvassa következőt: „Erdély politikai érintkezéséről Angliával.” A fölolvastott rész kezdete egy hosszabb tanulmánynak, mely az angol-erdélyi érintkezéssel foglalkozik, a mohácsi vesztől a szatmári békéig.

MI UJSÁG?

A király Budapesten. Ő Felsége e hó 16-ikán kora reggel Budapestre érkezett, hosszabb tartózkodásra. Az első kihallgatást Ő Felsége e hó 19-ikén adja, s aztán minden hétfőn és csütörtökön. A királyi lakban több udvari ebéd is lesz. Február 20-ikán érkezik meg *Mária Valéria* főhercegnő férjével, *Ferencz Szalvator* főherceggel.

Mátyás király kolozsvári szobra. Mátyás király *Fadrusz* által készített lovasszobrát az ősszel akarják leleplezni Kolozsvárott, és pedig fényes ünnepélyvel. Olyan főri bandériumot szerveznek, mint a milyen 1887-ben jelent meg Kolozsvárott az utalkodó előtt. Az ünnepre várják a királyt és az udvar több tagját is. Az erdélyi főurak kizárólag magyar táncokkal nagyszabású bált rendeznek.

A miniszterelnök arcképe. Bevett szokás, hogy a miniszterelnök megfestetik előjük arcképét. *Szell* miniszterelnöknek a legutóbbi hétfőn adott ebédjén, melyre több képviselő volt hivatalos, történt abban a teremben, hol a miniszterelnök arcképe van elhelyezve, hogy valaki azt a megjegyzést tette: „Bizony ezek a képek nem valami mesteri alkotások.” — „Az természetes, — felelt *Szell*, — hiszen a képek úgy készülnek, hogy mindig az utód festeti meg az elődje arcképét.” — „Ez még a szerencsés oldala a dolognak, — válaszolt erre *Apponyi* Albert. — Mert szinte elképzelhetetlen, hogy mily rosszak lennének ezek a képek, ha megfordítva, az előd festetné meg az utódja arcképét.”

Album a kereskedelmi miniszternek. *Hegedüs* Sándor miniszter a hazai ipar támogatásáról szóló törvények megalkotása alkalmából az ország kereskedelmi- és iparkamarái díszes albummal lepték meg. Az album első lapján a kamarák üdvözlése van, azután következnek minden kamarának egy-egy lapja, melyet az elnökség, a tisztikar és az összes kamarai beltagok aláírtak. Összesen mintegy hét-száz oldalra van az albumban.

Telefon Budapest és Fiume közt. Február 13-án nyílt meg a telefon Budapest és Fiume közt. A fümei „Magyar Tengerpart” szerkesztősége intézte rajta az első szavakat, *Hegedüs* Sándor kereskedelmi minisztert üdvözölvén, azt a reményt is kifejezte, hogy a vékony drótok nemcsak a kereskedelem emelésének, hanem a kölcsönös megértésnek is tényezőivé válnak. *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter ezt felelte: „Üdvözlésüket szívesen fogadtam s nagyon köszönöm. Teljes szívből kívánok Fiumének felvirágzását.”

Budapest régi városháza. A Belváros szabályozása magával sodorja a régi városházat is. A múlt héten vitték ki belőle az utolsó asztalokat és székeket, csak a puszta falak maradtak. Azokat is néhány nap múlva már rombolni kezdik. A városi hivatalok nagy részét a Károly-kaszárnyában helyezték el;

Szalobberendezés. Tervezte Spiegl Frigyes.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRGYAK. — A magyar iparművészeti társulat legutóbbi kiállításából.

ennek a neve most „központi városháza.” A régi városháza lebontását a főváros hatósága vállalkozóra bízta, de kikötötte magának, hogy az összes tárgyakat, a melyek a lerombolás alkalmával előkerülnek, — okmányok, emlékérmek, — a városnak vissza fogja adni. A hagyomány szerint a régi városház falába vannak építéskor egy dobozt tettek, a melyben az építkezés megkezdéséről szóló okirat s számos arany- és ezüstérem foglaltatik. Ezeket akarja a város biztosítani. A mérnök hivatal azt fogja ajánlani, hogy a régi városház párkányán álló szobrokat és a harangját átvigyük az új központi városházába.

Tinódi Sebestyén kassai háza. Tinódi Sebestyén Kassán a kovács-utczában (akkor tótutca volt) 1555-ben házat vett, s ott halt meg 1557-ben. A házat Kassa városa emléktáblával jelöli meg s e végből Münster Tivadár a lelkesedni tudó magyar közönséghez fordúl, hogy támogassa e célt. Az adományok *Székel* Géza gyógyszerüzletében intézendők, Kassára.

* Egy angol lap szállítása. A „Daily Mail” londoni napilap tulajdonosi vidéki olvasóknak az újság reggeli számát egy külön vasúti vonaton küldik meg. A lap négy kocsiból álló „háború-expressz” vonata elé Anglia leggyorsabb mozdonya van fogva, melyet egy híres és teljesen megbízható gépész vezet. A „háború-expressz” vonat költségei naponta három ezer forintba rúgnak.

Budapest környékén érvényes menettérítési jegyek érvénytartama. A magyar kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint a Budapest keleti pályaudvar és nyugati pályaudvar állomás és a környékén fekvő állomások közt érvényes s a közönséges menetárak kétszeres összegéért váltható menettérítési jegyek 14 napi érvénytartama 1900. évi március hó 1-től kezdve 2 napra szállítottak le.

Új személy- és podgyászdíjszabás életbe lépése a Garam-Berzence-Lévai h. 6. vasúton. Ezen h. 6. vasúton folyó március hó 1-én új személy- és podgyászdíjszabás lép életbe, melylyel az 1898 évi november hó 1-én életbelépett díjszabás érvényen kívül helyeztetik. Az új díjszabás a magyar kir. államvasutak díjszabás elárúsító irodájában (Budapest Csengery utca 33. sz.) 20 fillérért kapható.

Új személy- és podgyászdíjszabás életbeléptetése a Garam-Berzence-Lévai h. 6. vasúton. Ezen h. 6. vasúton f. évi március hó 1-én új személy- és podgyászdíjszabás lép életbe, melylyel a megnyitás napján életbelépett díjszabás érvényen kívül helyeztetik. Ez új díjszabás a magyar királyi államvasutak díjszabás elárúsító irodájában (Budapest Csengery-utca 33. szám) 20 fillérért kapható.

A Magyar Általános Takarékpénztár részvényszerűsége legutóbb tartott igazgatósági ülésében a mérleg megállapításán, az igazgatóság a közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a tartalékállomány 200.000 frta való kiegészítése ezülből a kimutatott 290.152-75 frta tiszta nyereségből az alapszabály szerűleg oda-utalt 9102-35 frton kívül még további 19.708-30 frtal javadalmaztassék, a forgalomban levő 8000 drb á 500

koronás részvényszerűsége, mint tavaly, 18 frtal darabonként (7.2%), valamint a még forgalomban levő 1000 drb alapítójegy szerűsége 1-85 frtal darabonként beváltassék és a fenmaradó 10,957-88 frt = 21,915-76 kor. új számlán elővezetessék.

Anyák figyelmébe. Vénna, gyenge és vérszegény gyermekek feltűnő gyorsan erősödnek és szaporodnak súlyban, ha a kiváló Egger-féle Csukamájolaj Emulziót használják, mely igen kellemes ízű és könnyen emészthető. Egy üveg ára 1 korona 40 fillér. — Kapható a Nádor gyógyszerüzletében, Budapest, Váci-kört 17.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: **GAÁL** LAJOS, a tomesvári kir. tábla jeles bírja, 50 éves korában, s Veszprémben temették el. — **SOLTZ** SÁMUEL, oklevéles bányász, Lőcsén, ki húszezer koronára menő vagyonát a löcei evang. egyházközségnek hagyta. — **BARTHOLOMEJUS** JÁNOS, nyiregyházi ág. ev. lelkész, tiszteletbeli főesperes, a Ferencz József-rend lovagja, életének 86-ik, lelkészkedésének 64-ik évében Nyiregyháza. — **Szentmiklósi** KOVÁCS ANTAL, a terehegyi ref. egyház papja, a felső-baranyai egyházmegye kiérdemült esperese, 1848-49. honvéddadnagy, 76-ik évében, Terehegyen. — **Bárczai** BÁNCZAY MIKLÓS volt cs. kir. huszárhadnagy és volt országgyűlési képviselő, 75 éves korában, Miskolc. Mint honvéddusár százados végigküzdötte a szabadságharcot. — **FENÉVÁNYI** IMRE, földbírtokos, a csanádmegegyi honvédegylet elnöke, 48-as honvéddadnagy, 73-ik évében Makón. — **ZALÁNI** VASS ISTVÁN, 1848/49-iki honvédszázados, földbírtokos, 84 éves korában, Zalánon. — **VADJA** JÓZSEF, 48-as honvéddadnagy, 72 éves korában, Budapest. — **KNISTÓ** NAGY ISTVÁN, Szentos város képviselő-testületének tagja, volt polgármestere, a szentesi ref. egyház volt főgondnok, 84 éves korában, Szentesen. — **KUBÁNYI** LAJOS, az ág. ev. papság neozsora, nógrádi lelkész, 82 éves korában; ifj. **Kubányi** Lajos festőművész édes atyját gyászolja a megboldogultban. — **TELECKI** PLÁTOR, archimandrita, beocsini zárdafőnök, a karlócazi egyházmegyei hatóság tagja, horvátországi tartománygyűlési képviselő, Karlovczán, 56 éves korában meghalt. — **BOER** ISTVÁN, földbírtokos és városi rendőrtanácsos 45 éves korában, Fülöpzálláson. — **UGRON** ISTVÁN, Udvarhely megye árvászeiki elnöke, Székely-Udvarhelytől 52 éves korában. — **MESKÓ** ANTAL, járársorvos, tiszteletbeli főorvos és takarékpénztári igazgató, 59 éves korában, Hátsgyén. — **Id. WIESINGER** KÁROLY, állami elemi iskolai tanító, 59 éves korában, Dobosin. — **BOSSÁNYI** GYULA, 43 éves korában, Vácson. — **PÁVAY** LAJOS, m. kir. honvédszázados a 4-ik honvéddalozogrednél, élete 39-ik évében, Nagy-Várádon. — **BALOG** JÁNOS főbányatanácsos Selmeczbányán, 72 éves. — **GOLDBERGER** A. V. széles körben ismert hirdetősi irodatulajdonos 54 éves korában Budapest. — **ERDÉLYI** KÁROLY, nyug. kézdívsárhelyi polgári iskolai igazgató, a háromszékhelyi tanító-testület elnöke, ki 1879-ben a „Kézdívsárhely és Vidéke” című lapot alapította és szerkesztette, 55 éves korában Vörösbényben.

JÓNÁS JÓZSEF, földbírtokos özvegye, 75 éves korában, Losonczen és B.-Gyarmaton temették el. —

Kifogástalan ifjú
arezsint
On csak a
Kielhauser H.-féle
**GLYCERIN-
CRÈME**
Párisi hölgypor

és az elismert jószág szappanok használata által ér el
Raktár: **Török József** gyógyszerész, Budapest.

Azonkívül kapható minden gyógyszerárban, drogistánál és illatszertárban.

Czerny-féle híres és elismert készítményei.

Osan-szájvíz-esszencia, 1 üveg 1 kor. 76 fill. Osan fogpor, 1 dobo: 88 fill. Oriental. Rosenmilch (Keleti rózsatej) 1 üveg 2 kor., hozzá a Balsamszappan 60 fill. Tanningene (hajfestőszere) sötétszöke barna és fekete szízekben, ára egy üvegnek 6 korona. **ANTON J. CZERNY**, Wien XVII., Carl Ludwigstr. 6. Főraktár: Török József gyógyszerár, Budapest, VI., Király-u. 12., továbbá minden gyógytárban és illatszertárban.

A 20 év óta ismert és kedvelt
Szörirtőszere (Epilatoire),
mely teljesen kírja a
szőrt az arezból
a kását, a kartól stb. most meg lett javítva és hatása gyorsabb, mint azelőtt volt. Teljes jótállás. Ára 1 kis üvegnek 5 frt, 1 nagy üvegnek 10 frt.

Fischer Róbert
a vegytan tudora és szépitőszerező
Wien, I., Habsburgergasse 4.
Füvetek, melyek az osztr. és az egyes különlegességek használatáról szólnak, ingyen és bérmentve küldetnek. A készítmények árátalmatlanságáról szóló bizonyítványok hátrétek birtoklására állanak egy színdén czermű készítménytanító levél minden világtól. Feltájtás és szépitészetű ügyekben ingyen adatik, levélben is.

Párisi hajápolási szerek!

- **Viola** hajfajtalító-tej. Teljesen ártalmatlan kitűnő hatáscsere. 1 üveg ára 1 korona.
- **Viola** hajszesz. A haját legjavábbá szem szájítja ki, miért is ennek alkalmazásánál a haj kírőszeregő nem kell tartani. 1 üveg ára 1 korona.
- **Viola** Tanno-chinin-pomádé. A haj ápolgáló kitűnő hatású gyógykesz. 1 tégelynek ára 1 korona.
- **Viola** antiszeptikus fogpor. Egy doboz ára 60 fillér. — Kapható 60 fillér.
- **Viola** antiszeptikus fogvív. Egy üveg ára 60 fillér. — Kapható 60 fillér.

GEML-féle gyógytárban az "Arany kereszt"hez.
Temesvár, Belváros, Losonczy-tér.

D' Leras
VAS PHOSPHÁT

Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemeit. Kitűnő gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyomor-fájdalmak, vérszűrés eseteiben, szabályozza a hószámot, könnyű emésztető és kiválóképen hölgyeknek, fejlődésben lévő fiatal leányoknak, valamint gyenge gyermekeknek legmelegebben ajánlható. Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Magyarországi főraktár: Budapest, Török József gyógytára király-utca 12. sz.

Gummis

valódi párisi gyártmány, jótállás mellett! Orvosi tekintélyek ajánlata szerint teljesen biztos és ártalmatlan. Tuzatja 1, 2, 3, 4, 5, 6 frt. 10 frtyai megrendelésnél 10-15%-nyi árkedvezmény.

KELETI J.
ca. és kir. szab. sérülők és orthopedial műszerek gyártója.
BUDAPEST, Koronaherezeg-utca 17.
Arjegyárakat bérmentve, zárt borítékban. — Külön bejdrat az udarból. 8504

ESZMÉNYI KEBEL

érhető el a **Pilules orientales** által. Ratió gyógytárakból Párisban, Passage Vendôme 5. az o-vidóli szere, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészének ártana, az asszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel idomának szilárdságát biztosítja. Egy üvegese ára használati utasítással együtt 3 forint. Raktár: **Török József**, Budapest, Király-utca 12. sz. 8442

Chocolat SUCHARD

LE „MATTERHORN (CERVIN) DÉPÓS RIFFELALP, Suisse

KWIZDA FÉLE Restitutionsfluid

Ára 1 üveg 4 forint 10 krajczár.

10 év óta udvari istállóknak, a nagyobb katonai és polgári istállóknak használatban, nagyobb fázadozás előtti és utáni erősbítésre, rángatózásnál, az idegek megrögzésénél stb. A lovakat az idomításnál kiváló tevékenységre készítik. Valódi csak a fenti védjeggyel, kapható Ausztria-Magyarország összes gyógytárakban és drogeriákban. Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógytára Budapest, Király-utca 12. szám. 8170

Franz Joh. Kwizda ca. és kir. osztr.-magyar és román kir. udvari szilárd, kerületi gyógyserésnél Korneuburg, Bécs mellett

CHINA-BOR
SERRAVALLO, VASSAL
gyengék, vérszegények és lábbadozók számára.

Kitűnő íz.

Legjobban ajánlja és alkalmazza a következő tanácsok által: dr. Braun, Drasche, Kraft-Ebing, Monti, Moser, Neusser, Schauta, Weinlechner stb. 1000-nél több díj-ismertetővel. Árak: 1/2 literes üveg frt 1.20, 1 literes üveg frt 2.20. Kapható minden gyógytárakban.

Serravallo J. gyógytár, Triesztben.

Olcso keritések!!!

Olcso keritések!!!

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapesten, VIII. kerület, Üllői-út 48. szám.

Gyárt és szállít: gép- és kézi-sodronyfonatokat, tűskés sodrony, pánthuzalt; erdők, vadaskertek, baromfi-udvarok, gazdasági telkek, kertek, gyümölcsösök, szőlők stb. bekerítésére olcso árak mellett. Nyaraló-, park- és erkélyrácsokat, valamint csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat vaskeretes sodronyfonat és kovacsolt vasból; ugyancsak díszes virággy- és gyepkerítéseket és favédő-kosarakat. Továbbá föld- és kavicsrostákat; magtáráblak-röstályokat; ökr-száj-kosarakat; szikrafogókat; gabonaválasztó-hengereket, valamint régi választóhengereknek új sodrony-köpenyvel való ellátását. Röstaszöveteket és fonatokat szelelőrostákba.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen. — Jutányos és pontos kiszolgálás.

VASÁRNAPI UJSÁG

8. SZÁM. 1900. BUDAPEST, FEBRUÁR 25. 47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával) együtt félévre 24 korona, egész évre 48 korona. Csakpán a **VASÁRNAPI UJSÁG** félévre 12 korona, egész évre 24 korona. A **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával) félévre 10 korona, egész évre 20 korona. Külföldi előfizetőkhez a postai és megfizetési költségek is csatolandó.

VITÉZVÁRI BÁRÓ SIMONYI JÓZSEF HUSZÁREZREDES.

A HUSZÁR-KIÁLLÍTÁS.

A húsvétkor megnyíló párisi világkiállításon a magyar történelmi osztály díszterme a huszárság múltjának van szentelve, a hol, mint azt már e lapokban is megirtuk, nemcsak a magyar huszárság történelmi fejlődése lesz bemutatva, hanem egyúttal az a leszármazás is, a mint a külföld különböző huszársága a miénkből kifejlődött és megalakult.

Mielőtt a huszárterem berendezése Párisba szállítatnék, hogy Ő Felsege a király és az érdeklődő nagy közönség is megtekinthesse, a kiállítás kormánybiztossága pár napra az egész anyagot kiállította az iparművészeti múzeumban.

E kiállítás kétségtelenül egyike a legszebb és legtanulságosabb történelmi kiállításoknak. Fő díszei azok a festmények, a melyek Vágó Pál esete alól kerültek ki s a melyek közül a

tizenhöz méter hosszú fő falképet, mely az egész huszárság történelmi fejlődését, mint valami ragyogó álmatünteti föl, e lapokban már bemutattuk.

A terem középső fő falán lesz elhelyezve Vágó második nagy festménye, egy mai huszárroham, melyen az Ő Felsege nevét viselő 1-ső s a 16-ik számú es. és kir. huszárezred s az 1-ső számú magyar kir. honvéd huszárezred van megörökítve.

A hatalmas vásznon a lovas roham minden vítezi szépsége kifejezésre jut. A rohanó lovasok között egy kartács vág keresztül. Itt-ott fölbukik egy lovas, de a többi feltartóztatlanul száguld előre. A vadúl vágató, mesterileg festett lovak, s a huszárok villogó szemekkel élettelen összhangban idézik élénk a csata igazi képét.

E képpel szemben levő falra jön a huszárság családfája, mely egy XVI. századbeli magyar huszár törzséből nő ki s szétágazó galyain és levelein a tőle leszármazó külföldi huszárok képeit mutatja.

A terem felső szélein körülfutó építészeti részletek között ismét nyolc nagyobb és nyolc kisebb festménynek jut hely. Ezek közül ezúttal négyet mutatunk be. Az egyik azt a jelenetet ábrázolja, midőn a császári hadak által a Fertő és Sopron között emelt sánczokat, közvetlen Sopron városa előtt, 1706 augusztus 18-án Bottyán János vezérlete alatt Bezeredy Imre és lovas kurucjai rohammal beveszik. A kép festője Krenner Viktor, úgy technikaileg, mint kompozíció szempontjából is számot tevő történelmi festményt alkotott e képen.

A második Komlósy Ede festménye s egykorú kép után a porosz Belling-huszárak azon hadi tényét örökíti meg, midőn 1706-ban elfogják későbbi vezérüket, az akkor még svéd szolgálatban állott Blüchert.

Következő képünkön Simonyi obestert látjuk, a mint 1795-ben huszárjaival átnyomul az arcolei égő hidon, s a melyet szintén régibb metszet nyomán Tull Ödön festett.

Utolsó nagyobb képünk pedig Barsi Adolf műve s azt a páratlanul álló hadi tényt tünteti föl, midőn a francia huszárok 1797-ben Texel-nél a befagyott Zuider-tavon elfogják az egész hollandi tengeri flottát.

Nyolc kisebb kép a huszárság legkiválóbb vezéreinek arcképeit tünteti föl, közöttük

HONVÉDHUSZÁROK ROHAMA. — Vágó Pál festménye.
KÉPEK A HUSZÁR-KIÁLLÍTÁSBÓL.